ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

2025

FLAME
Πυρομετεωρολογική Ομάδα

Meteo
Όλα για τον καιρό

WWF

Η παρούσα Ανασκόπηση αποτελεί μία συνεργατική προσπάθεια μεταξύ δύο ανεξάρτητων φορέων για την εδραίωση συστηματικών διαδικασιών με σκοπό την αποκόμιση διδαγμάτων έπειτα από κάθε αντιπυρική περίοδο στην Ελλάδα.

Πυρομετεωρολογική Ομάδα FLAME, ΜΕΤΕΟ/ΕΑΑ
Θ. Μ. Γιάνναρος, Γ. Παπαβασιλείου

WWF Ελλάς
Ν. Γεωργιάδης, Γ. Αθανασάκης, Η. Τζηρίτης, Α. Δούρος

www.meteo.gr, www.fireweather.eu, www.wwf.gr

FLAME Πυρομετεωρολογική Ομάδα

Meteo Όλα για τον καιρό

WWF

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΟΨΗ **1**

1. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ **2**

2. ΟΙ ΠΥΡΟΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ **5**

3. ΟΙ ΠΥΡΟΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ **8**

4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ **11**

4.1. Περιβαλλοντικες επιπτωσεις 11
4.2. Κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις 12
4.3. Οικολογικες επιπτωσεις 13

5. ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ ΤΟΥ 2025 ..... **18**

5.1. Πυρκαγιες Χιου (Ιουνιος, Αυγουστος) 18
5.2. Πυρκαγια Φενεου (Ιουλιος) 23
5.3. Πυρκαγια Ζακυνθου (Αυγουστος 2025) 27
5.4. Πυρκαγια Ανατολικης Αττικης (Κερατεα, Αυγουστος) 29

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ **32**

ΣΥΝΟΨΗ

Το 2025 χαρακτηρίστηκε από **σημαντική αύξηση του αριθμού των πυρκαγιών**. Με βάση τα δεδομένα του European Forest Fire Information System (EFFIS), οι καμένες εκτάσεις εκτιμώνται σε **περισσότερα από 475.000 στρέμματα** ενώ εάν συνυπολογιστούν μικρά περιστατικά που δεν περιλαμβάνονται στο σύνολο δεδομένων του EFFIS **προσεγγίζουν ή και ξεπερνούν τα 500.000 στρέμματα**. Η συνολική έκταση των περιοχών με **δασική βλάστηση** που κάηκε από τις μεγαλύτερες πυρκαγιές ξεπέρασε τα **290.000 στρέμματα**.

Το γεγονός ότι **18 πυρκαγιές** ευθύνονται για το **87 % των καμένων εκτάσεων** του 2025 καταδεικνύει τη **δυσκολία στη διαχείριση μεγάλων και παράλληλων περιστατικών**. Η δυσκολία αυτή είναι εντονότερη κάτω από συνθήκες που διευκολύνουν την έναρξη και ευνοούν την εξάπλωση των πυρκαγιών. Για το 2025, οι **πυρομετεωρολογικές συνθήκες** της αντιπυρικής περιόδου κρίνονται ως **τυπικές** (κανονικές) για τη χώρα μας, με **διαστήματα σημαντικών εξάρσεων**.

Πάνω από **130.000 στρέμματα κάηκαν για πολλοστή φορά** τα τελευταία χρόνια, κυρίως σε Χίο, Ανατολική Αττική, Κύθηρα και Ζάκυνθο, με αποτέλεσμα να **επηρεάζεται αρνητικά η δυνατότητα φυσικής αναγέννησης**. Η απώλεια δασών που βρίσκονταν σε διαδικασία φυσικής αναγέννησης είναι ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των δασικών πυρκαγιών στη χώρα μας, στο οποίο πρέπει να δοθεί η δέουσα προσοχή.

Η αντιπυρική περίοδος του 2025 αναδεικνύει για πολλοστή φορά την ανάγκη για **ενισχυμένη συνεργασία** όλων των εμπλεκόμενων φορέων, την ενίσχυση της λογοδοσίας και τη συνεχή εξέλιξη του συστήματος διαχείρισης πυρκαγιών της χώρας. Κεντρικές προτάσεις της παρούσας έκθεσης αποτελούν:

- Η συντονισμένη προσπάθεια μείωσης του αριθμού ενάρξεων πυρκαγιών με βάση τα ανθρωπογενή αίτια (αμέλεια, πρόθεση) και τα κίνητρα τους σε τοπικό επίπεδο.
- Η συστηματική καταγραφή και δημόσια διάθεση δεδομένων για τα αίτια των πυρκαγιών.
- Η ενίσχυση της απόκρισης και της καταστολής με υιοθέτηση τακτικών ανάλυσης της συμπεριφοράς των πυρκαγιών.
- Η θεσμοθέτηση διαδικασιών αξιολόγησης κόστους-οφέλους των δράσεων πρόληψης, των επιχειρήσεων καταστολής και της συνολικής διαχείρισης των πόρων.
- Επαναπροσδιορισμός της έννοιας της αντιπυρικής περιόδου με βάση τις πυρομετεωρολογικές συνθήκες και την κατάσταση της βλάστησης για τη βελτίωση της ετοιμότητας.
- Η ιεράρχηση των ευάλωτων δασικών οικοσυστημάτων.
- Η θεσμοθέτηση δημόσιας διαδικασίας αποκόμισης διδαγμάτων για μεγάλα περιστατικά με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

1. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Κατά τη διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου του 2025 (Μάιος – Οκτώβριος) χαρτογραφήθηκαν από το European Forest Fire Information System (EFFIS)[1] **75 περιστατικά πυρκαγιών**, τα όποια έκαψαν συνολική έκταση ίση με **478.280 στρέμματα**. Από αυτά, περισσότερα από **414.500 στρέμματα** (87% των συνολικά καμένων εκτάσεων) αποδίδονται σε **18 περιστατικά πυρκαγιών** (Εικόνα 1 και Πίνακας 1).

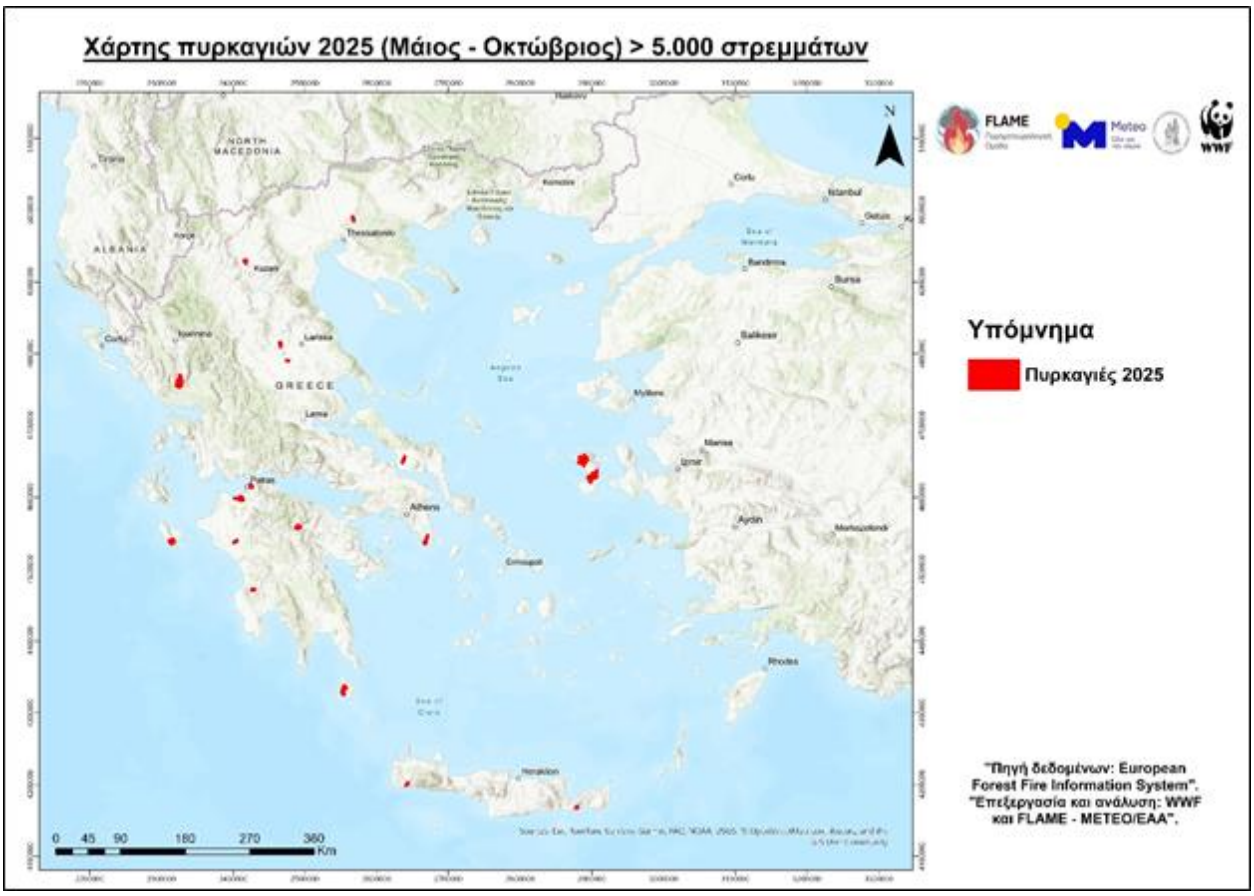

Εικόνα 1. Οι 18 μεγάλες (>5.000 στρεμμάτων) πυρκαγιές του 2025 (Μάιος – Οκτώβριος) στην Ελλάδα σύμφωνα με το European Forest Fire Information System (EFFIS).

[1] Το σύνολο δεδομένων του EFFIS αφορά κύρια σε περιστατικά πυρκαγιών με έκταση πάνω από 200 – 300 στρέμματα.

Πίνακας 1. Οι 18 μεγάλες (> 5.000 στρέμματα) πυρκαγιές του 2025.

Α/Α	Ημερομηνία Έναρξης	Νομός (Περιοχή)
1	22 Ιουνίου 2025	Χίος (Πόλη της Χίου και Βροντάδο)
2	2 Ιουλίου 2025	Λασίθι (Αγία Φωτιά)
3	22 Ιουλίου 2025	Κορινθία (Φενεός)
4	25 Ιουλίου 2025	Χανιά (Τεμένια)
5	26 Ιουλίου 2025	Εύβοια (Πισσώνας)
6	26 Ιουλίου 2025	Κοζάνη (Ποντοκώμη)
7	26 Ιουλίου 2025	Αττική (Κύθηρα)
8	26 Ιουλίου 2025	Μεσσηνία (Αετός)
9	29 Ιουλίου 2025	Θεσσαλονίκη (Άσσηρος)
10	8 Αυγούστου 2025	Αττική (Κερατέα)
11	8 Αυγούστου 2025	Λάρισα (Βούναινα)
12	8 Αυγούστου 2025	Ηλεία (Χελιδόνι)
13	12 Αυγούστου 2025	Πρέβεζα (Γυμνότοπος)
14	12 Αυγούστου 2025	Χίος (Νέα Ποταμιά)
15	12 Αυγούστου 2025	Αχαΐα (Κάτω Αχαΐα)
16	12 Αυγούστου 2025	Ζάκυνθος (Κοιλιωμένος)
17	13 Αυγούστου 2025	Αχαΐα (Πάτρα)
18	18 Αυγούστου 2025	Λάρισα (Ζάρκος)

Σε σύγκριση με την περίοδο 2006 – 2024 (19 έτη), η αντιπυρική περίοδος του 2025 κατατάσσεται ως η **πέμπτη χειρότερη** σε ό,τι αφορά τις καμένες εκτάσεις και τον αριθμό των πυρκαγιών (Εικόνα 2). Οι **καμένες εκτάσεις** της αντιπυρικής περιόδου του 2025 (478.280 στρ.) εμφανίζονται **πολύ κοντά στον αντίστοιχο μέσο όρο** της περιόδου 2006 – 2024 (497.380 στρ.), ενώ ο **αριθμός των χαρτογραφημένων από το EFFIS πυρκαγιών** (75) της αντιπυρικής περιόδου του 2025 εμφανίζεται **αυξημένος κατά περίπου 39%** σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μέσο όρο της περιόδου 2006 – 2024 (54).

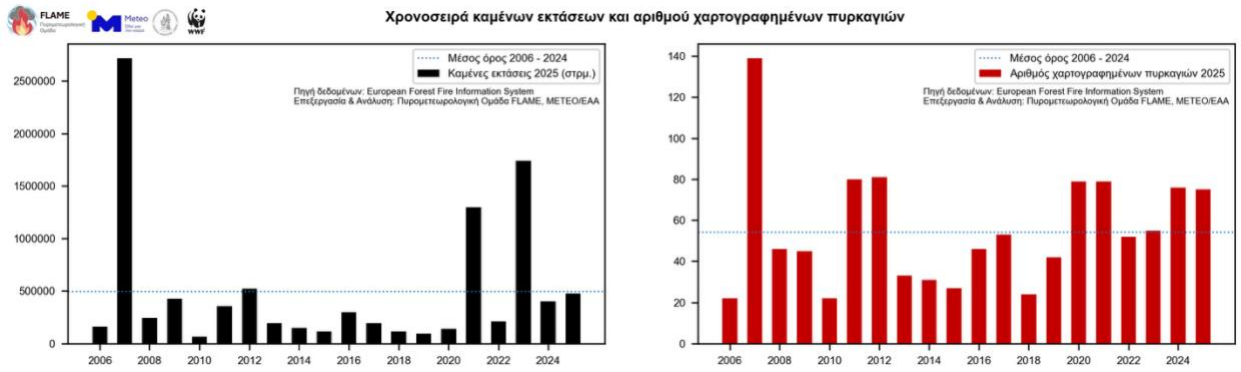

Εικόνα 2. Χρονοσειρά (2006 – 2025) των ετήσιων καμένων εκτάσεων και του αριθμού των χαρτογραφημένων πυρκαγιών στην Ελλάδα σύμφωνα με το European Forest Fire Information System (EFFIS). Με τις εστιγμένες γραμμές σημειώνονται οι αντίστοιχοι μέσοι όροι, υπολογισμένοι κατά την περίοδο 2006 – 2024 (19 έτη).

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να επισημανθεί ότι **το EFFIS δεν καταγράφει/χαρτογραφεί το σύνολο των πυρκαγιών** στις χώρες που παρακολουθεί. Επομένως, ο αριθμός των πυρκαγιών για κάθε έτος (75 για το 2025), όπως και οι συνολικά καμένες εκτάσεις, αποτελούν **ενδεικτικά στοιχεία** και δεν αποτυπώνουν πλήρως την πραγματικότητα. Επιλέχθηκαν να χρησιμοποιηθούν για να είναι δυνατή η σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, **δεδομένης της απουσίας άλλης, ελεύθερα διαθέσιμης, πηγής καταγραφής περιστατικών και καμένων εκτάσεων** κατά την περίοδο συγγραφής της Ανασκόπησης.

Πέρα από τα περιστατικά που καταγράφει το EFFIS και αναφέρονται στην παρούσα Ανασκόπηση, εκτιμάται ότι η φετινή αντιπυρική περίοδος χαρακτηρίστηκε από χιλιάδες περιστατικά πυρκαγιών με έκταση κάτω των 50 στρεμμάτων. Συνυπολογίζοντας αυτά τα περιστατικά, **το εκτιμώμενο πραγματικό σύνολο των καμένων εκτάσεων στη χώρα μας** κατά τη φετινή αντιπυρική περίοδο **ξεπερνά τα 500.000 στρέμματα**. Με βάση αυτή την εκτίμηση, οι καμένες εκτάσεις της αντιπυρικής περιόδου του 2025 φαίνεται να βρίσκονται **λίγο πιο πάνω από τον εθνικό μέσο όρο** των ετησίως καμένων στρεμμάτων για την περίοδο 2000 – 2024[2].

Σε επίπεδο Περιφερειών της Ελλάδας, η αντιπυρική περίοδος του 2025 χαρακτηρίστηκε από **ρεκόρ καμένων εκτάσεων στην Ήπειρο** (68.860 στρ.), ενώ αποτέλεσε τη **δεύτερη χειρότερη**, από πλευράς καμένων εκτάσεων, **αντιπυρική περίοδο του Βορείου Αιγαίου**

[2] Θα πρέπει να επισημανθεί ότι τα στατιστικά που παρατίθενται στην παρούσα Ανασκόπηση αφορούν αυστηρά στην περίοδο Μάϊου – Οκτωβρίου 2025 (αντιπυρική περίοδος) και βασίζονται στο σύνολο δεδομένων του EFFIS. Αυτό εξηγεί τη διαφοροποίηση των αριθμών από τους αντίστοιχους που αναμένονται να δοθούν στη δημοσιότητα από το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και οι οποίοι βασίζονται στο σύνολο δεδομένων του Πυροσβεστικού Σώματος (κατά τη συγγραφή της Ανασκόπησης τα στοιχεία αυτά δεν είναι δημόσια διαθέσιμα) και έχουν υπολογιστεί για διαφορετικές χρονικές περιόδους.

(143.580 στρ.), από το 2006 και έπειτα. Τις **τρίτες υψηλότερες καμένες εκτάσεις**, από το 2006 και έπειτα, κατέγραψαν οι **Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας** (59.540 στρ.), **Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας** (14.420 στρ. και 12.800 στρ., αντίστοιχα) και **Ιονίων Νήσων** (32.650 στρ.). Τέλος, είναι αξιοσημείωτο πως, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και Νοτίου Αιγαίου, οι υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας κατέγραψαν περισσότερα από 10.000 στρέμματα καμένων εκτάσεων η κάθε μία (Πίνακας 2).

Πίνακας 2. Οι καμένες εκτάσεις ανά Περιφέρεια της Ελλάδας για το 2025 σύμφωνα με το European Forest Fire Information System (EFFIS). Η στήλη «Κατάταξη (2006 – 2024)» παρουσιάζει τη θέση του 2025 σε σύγκριση με την περίοδο 2006 – 2024.

Περιφέρεια	**Καμένες εκτάσεις 2025 (στρ.)**	**Κατάταξη (2006 – 2024)**
Αττική	62.480	7
Πελοπόννησος	31.200	8
Δυτική Ελλάδα	59.540	3
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	2.250	12
Κεντρική Μακεδονία	12.800	3
Στερεά Ελλάδα	14.050	13
Κρήτη	13.560	8
Βόρειο Αιγαίο	143.580	2
Νότιο Αιγαίο	0.0	-
Ήπειρος	68.860	1
Δυτική Μακεδονία	14.420	3
Ιόνιοι Νήσοι	32.650	3

2. ΟΙ ΠΥΡΟΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

Οι **βροχοπτώσεις** της περιόδου Οκτώβριος 2024 – Απρίλιος 2025[3] βρέθηκαν **κοντά και λίγο χαμηλότερα από τα κανονικά τους επίπεδα** στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, με εξαίρεση την **Περιφέρεια Κρήτης** που κατέγραψε **σημαντικό υδατικό έλλειμμα**.

[3] Οι μήνες από τον Οκτώβριο έως τον Απρίλιο αποτελούν την περίοδο ανάπτυξης της βλάστησης. Οι συνθήκες που επικρατούν αυτούς τους μήνες επηρεάζουν το δυναμικό των πυρκαγιών κατά τη διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου.

Όπως αποτυπώνεται στους δύο χάρτες της Εικόνας 3, η **συνολική βροχή**, αλλά και ο **αριθμός των βροχερών ημερών**[4], ήταν **κοντά στις λεγόμενες κανονικές τους τιμές** (75-125% των αντίστοιχων τιμών της περιόδου αναφοράς 1991 – 2020) σε όλες σχεδόν τις Περιφέρειες της χώρας. Εξαίρεση αποτελεί η **Περιφέρεια Κρήτης**, όπου το συνολικό ύψος βροχής μεταξύ Οκτωβρίου 2024 και Απριλίου 2025 βρέθηκε να αντιστοιχεί στο 64% του αντίστοιχου μέσου όρου της περιόδου 1991 – 2020, υποδεικνύοντας **σημαντικό υδατικό έλλειμμα**.

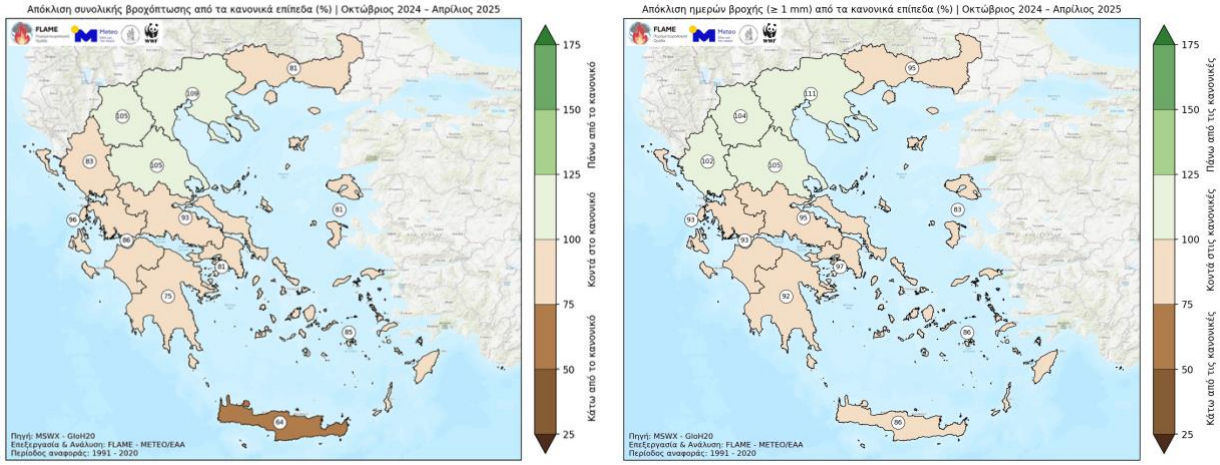

Εικόνα 3. Αποκλίσεις του αθροιστικού υετού (αριστερά) και των βροχερών ημερών (δεξιά)[4] κατά την περίοδο Οκτώβριος 2024 – Απρίλιος 2025 από τον αντίστοιχο μέσο όρο της περιόδου 1991 – 2020.

Σε αντίθεση με τις βροχοπτώσεις, η ανάλυση δορυφορικών δεδομένων για την περίοδο Σεπτέμβριος 2024 – Μαΐου 2025 υποδεικνύει **σημαντική απουσία χιονοκάλυψης**, κυρίως από το τέλος του Ιανουαρίου 2025 και έπειτα. Όπως αποτυπώνεται στο διάγραμμα της Εικόνας 4, η χιονοκάλυψη ξεπέρασε τη μέση τιμή για σύντομα μόνο χρονικά διαστήματα (μικρότερα των 10 ημερών) και συνολικά 5 φορές. Το μέγιστο σημειώθηκε το δεύτερο δεκαήμερο του Ιανουαρίου 2025, όπου η χιονοκάλυψη στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας έφτασε το 27%. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι πέρα από μια πρόσκαιρη περίοδο στο πρώτο δεκαήμερο του Απριλίου (λιγότερες από 5 ημέρες), η χιονοκάλυψη ήδη από τα τέλη Ιανουαρίου ήταν σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Σημαντική συνεισφορά σε αυτή την πορεία της χιονοκάλυψης έπαιξαν οι πολύ υψηλότερες των φυσιολογικών για την εποχή θερμοκρασίες που επικράτησαν στη χώρα κυρίως τον Ιανουάριο και τον Μάρτιο του 2025.

[4] Ως βροχερή ορίζεται μία ημέρα όπου καταγράφηκε ύψος βροχής μεγαλύτερο από 1 mm. Ο αριθμός των βροχερών ημερών αποτελεί δείκτη της διασποράς του διαθέσιμου υετού κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου. Οι περισσότερες βροχερές ημέρες συνεισφέρουν σε μικρότερα υδατικά ελλείμματα, αλλά και στην ανάπτυξη της βλάστησης πριν από την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου.

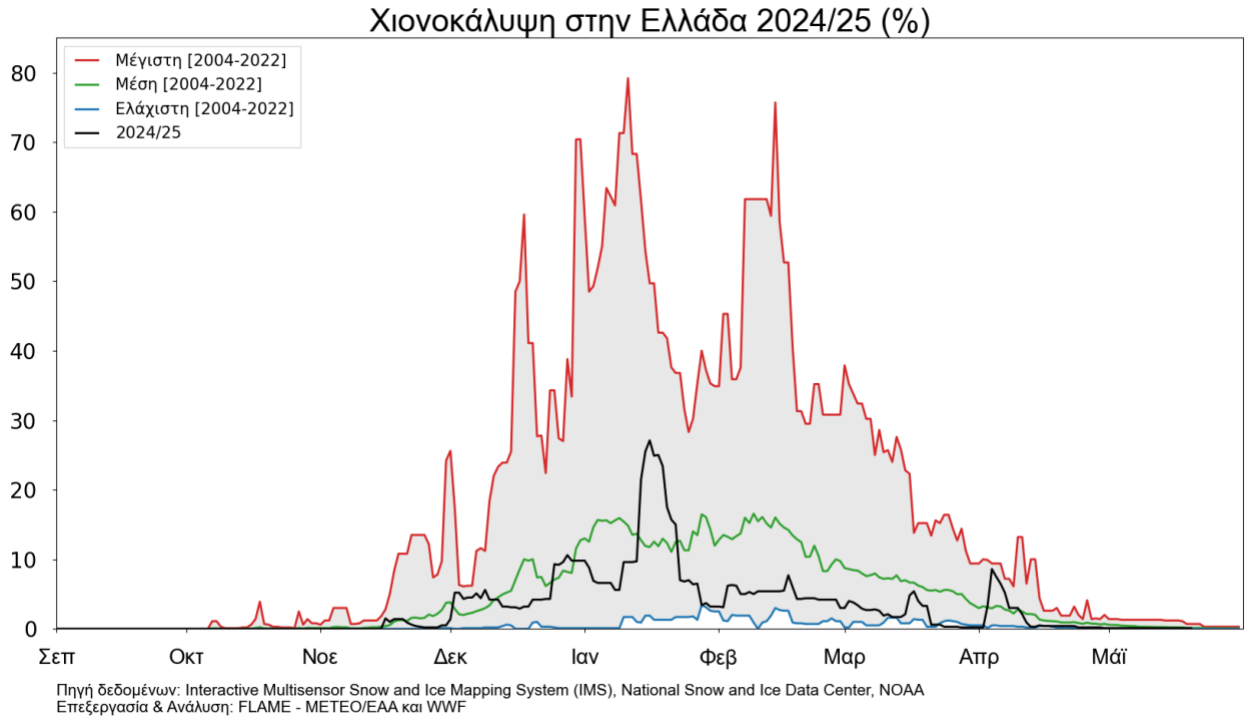

Εικόνα 4. Η πορεία της χιονοκάλυψης στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της περιόδου Σεπτεμβρίου 2024 – Μαΐου 2025 και η σύγκρισή της με τις ελάχιστες, μέσες και μέγιστες τιμές της περιόδου 2004-2022.

Οι **σχεδόν κανονικές βροχοπτώσεις** και η **μειωμένη χιονοκάλυψη** κατά τη διάρκεια της λεγόμενης ψυχρής περιόδου (Οκτώβριος 2024 – Απρίλιος 2025) συνοδεύτηκαν από **υψηλότερες των κανονικών θερμοκρασίες** και **συνθήκες σχετικά έντονης ατμοσφαιρικής ξηρασίας**[5] στο σύνολο σχεδόν της χώρας.

Όπως αποτυπώνεται στους δύο χάρτες της Εικόνας 5, **θερμότερες των κανονικών συνθήκες** επικράτησαν στο σύνολο σχεδόν της χώρας μεταξύ Οκτωβρίου 2024 και Απριλίου 2025. Οι **υψηλότερες αποκλίσεις** της μέσης ημερήσιας θερμοκρασίας (> 1 °C) εντοπίζονται στο **δυτικό και νότιο ηπειρωτικό κορμό** της Ελλάδας. Αντίστοιχα, **περισσότερο ξηρές του κανονικού ατμοσφαιρικές συνθήκες** καταγράφηκαν σε όλη τη χώρα, με τις **μεγαλύτερες αποκλίσεις** της μέσης ημερήσιας έντασης ατμοσφαιρικής ξηρασίας να εντοπίζονται κύρια στο **δυτικό και νότιο ηπειρωτικό κορμό**.

Συνολικά, οι **πυρομετεωρολογικές συνθήκες** κατά το διάστημα Οκτώβριος 2024 – Απρίλιος 2025 χαρακτηρίζονται ως **μάλλον κανονικές**, με **ορισμένες περιοχές**, ωστόσο, να δέχονται

[5] Με απλά λόγια, ο όρος «ατμοσφαιρική ξηρασία» περιγράφει πόσο «διψασμένος» είναι ο αέρας. Όσο περισσότερο «διψασμένος» είναι, τόσο πιο πολύ «ρουφάει» υγρασία από τη βλάστηση και, επομένως, τόσο περισσότερο αυξάνει την ευφλεκτότητα των δασικών καυσίμων.

μεγαλύτερη πίεση στο ξεκίνημα της αντιπυρικής περιόδου του 2025. Για παράδειγμα, το ρεκόρ καμένων εκτάσεων της Περιφέρειας Ηπείρου (Πίνακας 2) φαίνεται να «συμφωνεί» με τις υψηλότερες αποκλίσεις της θερμοκρασίας και τις αρκετά υψηλές αποκλίσεις της μέσης έντασης ατμοσφαιρικής ξηρασίας.

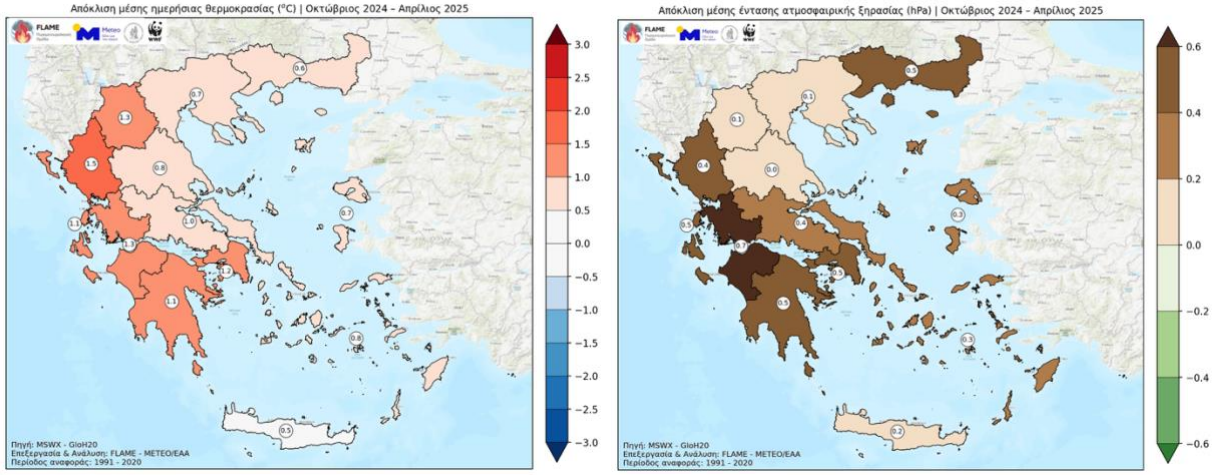

Εικόνα 5. Αποκλίσεις της μέσης ημερήσιας θερμοκρασίας (αριστερά) και της μέσης ημερήσιας έντασης της ατμοσφαιρικής ξηρασίας (δεξιά) κατά την περίοδο Οκτώβριος 2024 – Απρίλιος 2025 από τον αντίστοιχο μέσο όρο της περιόδου 1991 – 2020.

3. ΟΙ ΠΥΡΟΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Συνολικά, οι πυρομετεωρολογικές συνθήκες της αντιπυρικής περιόδου του 2025 χαρακτηρίζονται ως **μάλλον κανονικές**, **με περιόδους σημαντικών εξάρσεων**.

Σε ό,τι αφορά στις βροχοπτώσεις, το **συνολικό ύψος βροχής** και ο **συνολικός αριθμός των βροχερών ημερών** (Μάιος – Οκτώβριος 2025) κινήθηκαν **κοντά στα κανονικά τους επίπεδα** (Εικόνα 6). Στις Περιφέρειες Αττικής, Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Ηπείρου, Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, έπεσε μεσοσταθμικά το 90% του αναμενόμενου (με βάση την περίοδο αναφοράς 1991 – 2020) ύψους βροχής. Το αντίστοιχο ποσοστό για τις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων, Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου, Δυτικής Μακεδονίας, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου υπολογίστηκε στο 110%. Εξαίρεση σε αυτή τη γενική εικόνα αποτελεί η Περιφέρεια Κρήτης, η οποία δέχθηκε μόλις το 59% του κανονικού ύψους βροχής. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι οι σχετικά κανονικές βροχοπτώσεις μεταξύ Μαΐου και Οκτωβρίου 2025 αποδίδονται κύρια στα σημαντικά επεισόδια βροχής που σημειώθηκαν τους μήνες Μάιο, Σεπτέμβριο και Οκτώβριο.

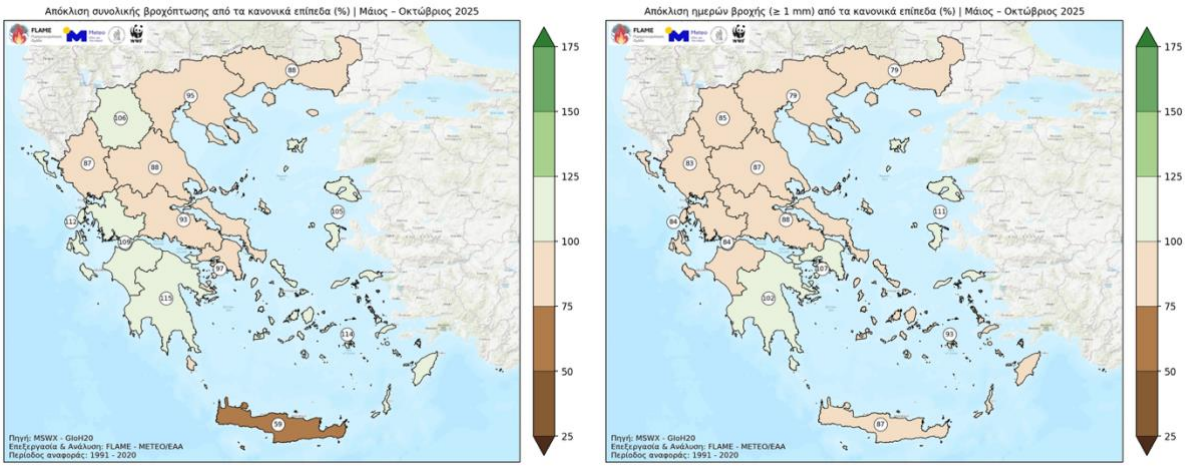

Εικόνα 6. Αποκλίσεις του αθροιστικού υετού (αριστερά) και των βροχερών ημερών (δεξιά)[4] κατά την αντιπυρική περίοδο (Μάιος – Οκτώβριος 2025) από τον αντίστοιχο μέσο όρο της περιόδου 1991 – 2020.

Θερμοκρασιακά, η αντιπυρική περίοδος του 2025 χαρακτηρίζεται ως **θερμότερη του κανονικού** στο σύνολο της χώρας, με τις απόλυτα μεγαλύτερες αποκλίσεις της μέσης ημερησίας θερμοκρασίας (1.5 °C) να καταγράφονται στις Περιφέρειες Ηπείρου και Δυτικής Ελλάδας (Εικόνα 7, αριστερά). Παράλληλα, στη χώρα επικράτησαν **σημαντικά ξηρότερες του κανονικού ατμοσφαιρικές συνθήκες**, με τις μεγαλύτερες αποκλίσεις στη μέση ένταση ατμοσφαιρικής ξηρασίας (≥ 2 hPa) να εντοπίζονται στις περιφέρειες Ηπείρου, Δυτικής Ελλάδας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Εικόνα 7, δεξιά). Συνδυαστικά, η επικράτηση γενικά θερμότερων και ατμοσφαιρικά ξηρότερων συνθηκών «μεταφράζεται» σε μία αντιπυρική περίοδο με **τυπικά ευνοϊκές συνθήκες** για την εκδήλωση και εξάπλωση δασικών πυρκαγιών.

Για την αποτίμηση της σωρευτικής επίδρασης των μετεωρολογικών συνθηκών στην πυρομετεωρολογική επικινδυνότητα της αντιπυρικής περιόδου του 2025, παρουσιάζουμε δύο χάρτες με βάση τον **πυρομετεωρολογικό δείκτη FWI** (Fire Weather Index). Ο δείκτης αυτός ανήκει στο λεγόμενο Καναδικό Σύστημα Πυρομετεωρολογικών Δεικτών, έχει βαθμονομηθεί στο πυρικό περιβάλλον της χώρας και παρέχει εκτίμηση της έντασης μιας πυρκαγιάς εάν αυτή εκδηλωθεί.

Για την αντιπυρική περίοδο του 2025, η **μέση πυρομετεωρολογική επικινδυνότητα**[6] βρέθηκε **κοντά στα κανονικά της επίπεδα** στο μεγαλύτερο τμήμα της ελληνικής επικρατείας (Εικόνα 8, αριστερά). Πράγματι, σε 9 από τις 13 Περιφέρειες της χώρας (Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας, Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας, Αττικής, Πελοποννήσου, Βορείου και

[6] Ως μέση πυρομετεωρολογική επικινδυνότητα ορίζουμε την μέση τιμή των ημερήσιων τιμών του δείκτη FWI, υπολογισμένη για την περίοδο Μάιος – Οκτώβριος 2025.

Νοτίου Αιγαίου, Κρήτης) η μέση πυρομετεωρολογική επικινδυνότητα ήταν περίπου στο 107% της αναμενόμενης (με βάση την περίοδο αναφοράς 1991 – 2020). Αντίθετα, στις Περιφέρειες **Ηπείρου**, **Δυτικής Ελλάδας**, **Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης** και **Ιονίων Νήσων** καταγράφηκε **υψηλότερη του κανονικού** μέση πυρομετεωρολογική επικινδυνότητα (περίπου 135% της αναμενόμενης, μεσοσταθμικά).

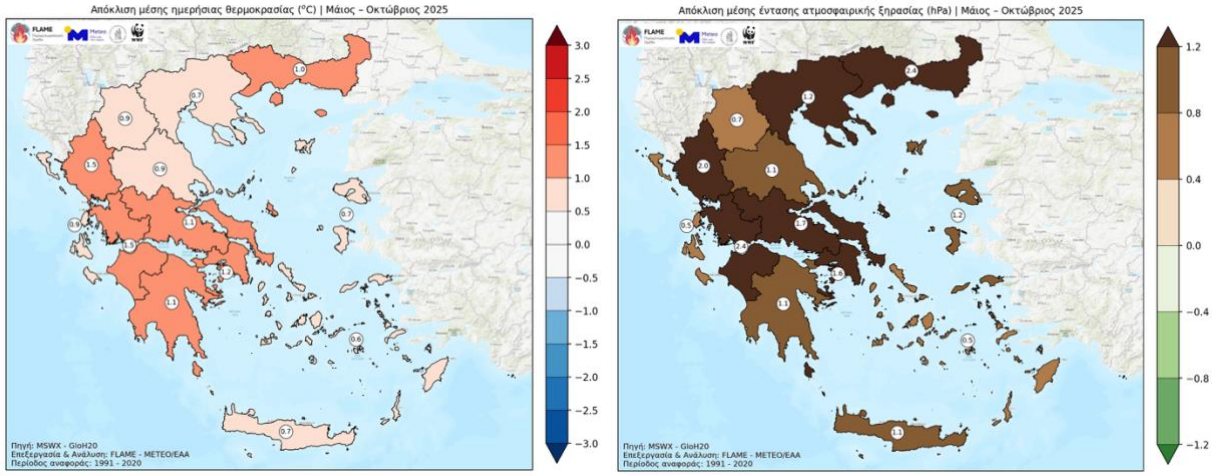

Εικόνα 7. Αποκλίσεις της μέσης ημερήσιας θερμοκρασίας (αριστερά) και της μέσης ημερήσιας έντασης της ατμοσφαιρικής ξηρασίας (δεξιά) κατά την αντιπυρική περίοδο (Μάιος – Οκτώβριος 2025) από τον αντίστοιχο μέσο όρο της περιόδου 1991 – 2020.

Η γενικά τυπική (κανονική) για τη χώρα μας πυρομετεωρολογική επικινδυνότητα φαίνεται ότι συνοδεύτηκε από **διαστήματα με σημαντικά περισσότερο δυσμενείς πυρομετεωρολογικές συνθήκες**. Αυτό προκύπτει από την εξέταση του αριθμού ημερών με ασυνήθιστα υψηλή πυρομετεωρολογική επικινδυνότητα[7]. Όπως αποτυπώνεται στο χάρτη της Εικόνας 8 (δεξιά), **περισσότερες από τις κανονικές ημέρες με ασυνήθιστα υψηλή πυρομετεωρολογική επικινδυνότητα** καταγράφηκαν στο σύνολο σχεδόν της χώρας. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις (> 200%) εντοπίζονται στις Περιφέρειες Ηπείρου, Δυτικής Ελλάδας, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και Ιονίων Νήσων. Σε αυτές τις Περιφέρειες, με απλά λόγια, οι ημέρες με ασυνήθιστα υψηλή πυρομετεωρολογική επικινδυνότητα ήταν υπερδιπλάσιες των αναμενόμενων (με βάση την περίοδο αναφοράς 1991 – 2020).

[7] Ως ημέρα με ασυνήθιστα υψηλή πυρομετεωρολογική επικινδυνότητα ορίζουμε μια ημέρα κατά την οποία η τιμή του πυρομετεωρολογικού δείκτη FWI είναι υψηλότερη από το 90% των καταγεγραμμένων τιμών της περιόδου 1991 – 2020.

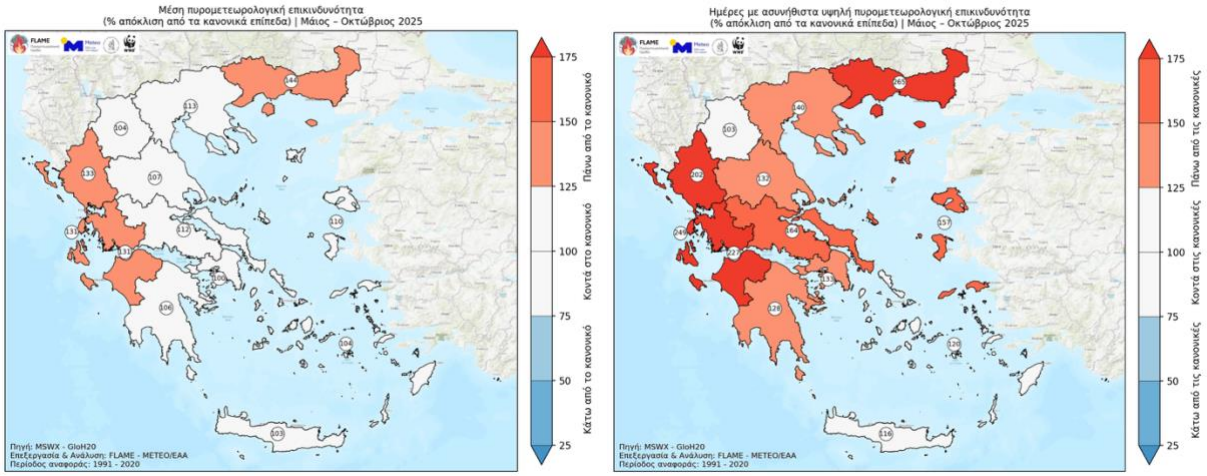

Εικόνα 8. Αποκλίσεις της μέσης πυρομετεωρολογικής επικινδυνότητας (αριστερά) και του αριθμού ημερών με ασυνήθιστα υψηλή πυρομετεωρολογική επικινδυνότητα (δεξιά) κατά την αντιπυρική περίοδο (Μάιος – Οκτώβριος 2025) από τον αντίστοιχο μέσο όρο της περιόδου 1991 – 2020.

4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ

4.1. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Τα δάση και ευρύτερα η βλάστηση παίζουν σημαντικό ρόλο στη δέσμευση διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) από την ατμόσφαιρα μέσα από τη διεργασία της φωτοσύνθεσης. Όταν μεγάλες εκτάσεις με βλάστηση καίγονται, δεν περιορίζεται μόνο η δυνατότητα του πλανήτη μας να δεσμεύσει CO_2 από την ατμόσφαιρα, αλλά δημιουργείται επίσης μια επιπλέον ροή άνθρακα προς την ατμόσφαιρα, η οποία επιδεινώνει το φαινόμενο του θερμοκηπίου και επιταχύνει την κλιματική αλλαγή. Επομένως, η ολοένα και αυξανόμενη δραστηριότητα πυρκαγιών οδηγεί σε ένα φαύλο κύκλο. Η κλιματική αλλαγή δημιουργεί συνθήκες που ευνοούν την εκδήλωση και εξάπλωση μεγάλων πυρκαγιών. Οι μεγάλες πυρκαγιές, από την άλλη, εκλύουν άνθρακα στην ατμόσφαιρα, ενισχύοντας το ρυθμό εξέλιξης της κλιματικής αλλαγής. Αυτό οδηγεί σε ακόμη πιο ευνοϊκές συνθήκες για μεγάλες πυρκαγιές, οι οποίες εκλύουν ακόμη περισσότερο άνθρακα στην ατμόσφαιρα, ενισχύοντας ακόμη περισσότερο το ρυθμό της παγκόσμιας υπερθέρμανσης.

Η ανάλυση δορυφορικών δεδομένων του Global Fire Assimilation System (GFAS) για τις εκτιμώμενες αθροιστικές εκπομπές άνθρακα από πυρκαγιές στην Ελλάδα υποδεικνύει ότι κατά τη διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου του 2025 **εκλύθηκε ποσότητα άνθρακα μικρότερη του αντίστοιχου μέσου όρου** της περιόδου 2003 – 2024. Όπως αποτυπώνεται στο γράφημα της Εικόνας 9, οι εκπομπές άνθρακα από τις πυρκαγιές του 2025 είναι οι **έβδομες πιο υψηλές από το 2003 και έπειτα**. Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι παρόλο που η διαθέσιμη χρονοσειρά δεδομένων είναι σχετικά μικρή (22 έτη), τα **3 από τα 4 έτη με τις υψηλότερες αθροιστικές εκπομπές άνθρακα έχουν σημειωθεί τα τελευταία 5 χρόνια**.

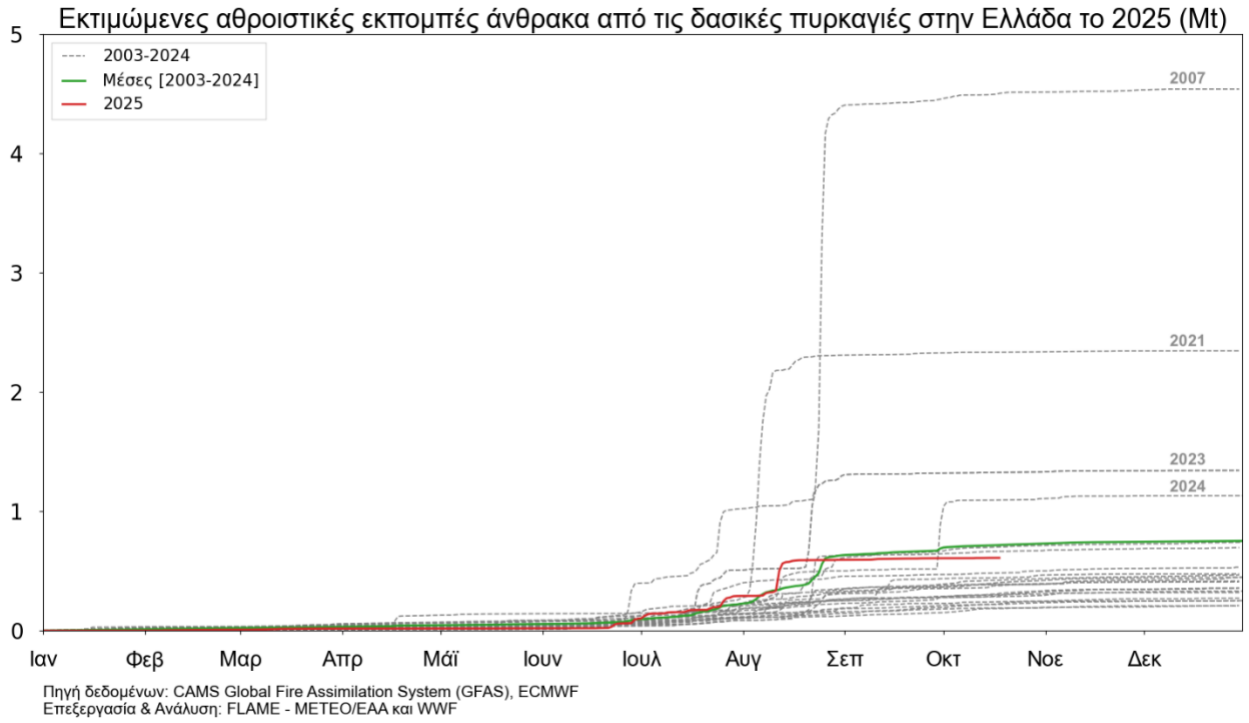

Εικόνα 9. Αθροιστικές εκπομπές άνθρακα από πυρκαγιές στην Ελλάδα το 2025 (κόκκινη γραμμή) και οι αντίστοιχες εκπομπές για τα έτη 2003–2024 (γκρι γραμμές).

4.2. Κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις

Από τον Μάιο έως και τον Οκτώβριο του 2025, **1 άνθρωπος έχασε τη ζωή του** (πολίτης στην πυρκαγιά της Κερατέας), ενώ σύμφωνα με ανακοινώσεις του ΕΚΑΒ **25 επαγγελματίες πυροσβέστες και εθελοντές** καθώς και **44 πολίτες** υπέστησαν **τραυματισμούς** (αναπνευστικά, εξάντληση, μυοσκελετικοί τραυματισμοί). Οι πολλοί τραυματισμοί πολιτών αναδεικνύουν τη σημαντικότητα του προβλήματος των πυρκαγιών σε **ζώνες διεπαφής**[8] (Wildland Urban Interface – WUI).

Κατά τη διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου του 2025, εκτιμάται ότι καταστράφηκαν ή υπέστησαν ζημιές **περισσότερες από 50 οικίες**, **1 εκκλησία** και **άγνωστος αριθμός βιομηχανικών/βιοτεχνικών μονάδων και κρίσιμων υποδομών** (π.χ. δίκτυα ενέργειας, ύδρευσης, μεταφοράς)[9]. Υπολογίζεται ότι **20.000 άτομα** στη χώρα μας έμειναν για μέρες **δίχως νερό και ρεύμα**, ενώ το εκτιμώμενο **κόστος αποκατάστασης** των δικτύων κοινής ωφέλειας ξεπερνά τα **165 εκ. ευρώ**. Καθώς η ιστοσελίδα του συστήματος κρατικής αρωγής

[8] Ως ζώνη διεπαφής δάσους-οικισμού ή απλούστερα ζώνη διεπαφής, ορίζουμε μία περιοχή όπου το ανθρωπογενές περιβάλλον έρχεται σε άμεση επαφή και «αναμιγνύεται» με το φυσικό περιβάλλον.

[9] Η καταγραφή των καταστροφών σε περιουσιακά στοιχεία δεν είναι δυστυχώς δημόσια διαθέσιμη και οι εκτιμήσεις βασίζονται μόνο σε δημοσιεύματα από ΜΜΕ εθνικής ή τοπικής εμβέλειας ή εκτιμήσεις τοπικών ΟΤΑ.

για τους πληγέντες από φυσικές καταστροφές (https://arogi.gov.gr/) δεν έχει επικαιροποιηθεί από την κακοκαιρία Bora (Δεκέμβριος 2024), σημειώνεται πως οι πραγματικοί αριθμοί εκτιμώνται αρκετά υψηλότεροι.

Τέσσερα οχήματα του Πυροσβεστικού Σώματος και **ένα του Συλλόγου Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας Αγίου Στεφάνου** καταστράφηκαν ολοσχερώς από πυρκαγιά.

Σε ό,τι αφορά τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις των πυρκαγιών του 2025 στην ξυλοπονία, την αγροτική παραγωγή και την κτηνοτροφία, **δεν υπάρχει διαθέσιμη κάποια επίσημη εκτίμηση**. Υπολογίζεται ότι από την πυρκαγιά της **Χίου** (Ιούνιος) επηρεάστηκαν **30.000 μαστιχόδενδρα**, ενώ στην πυρκαγιά της **Ιεράπετρας** καταστράφηκε **άγνωστος αριθμός ελαιώνων, μελισσιών, αμπελώνων και αγροτοκτηνοτροφικών εγκαταστάσεων**. Ομοίως, **απουσιάζει** από τη χώρα μας κάποιο **σύστημα καταγραφής εκτιμήσεων για το κόστος των οικοσυστημικών υπηρεσιών** που υποβαθμίζονται ή χάνονται τελείως από τις πυρκαγιές.

Αναφορικά με τις **οικονομικές επιπτώσεις** των πυρκαγιών του 2025, μπορούν να γίνουν μόνο **έμμεσες εκτιμήσεις** καθώς δεν υπάρχει συστηματική, λεπτομερής και διαφανής καταγραφή του κόστους των αντιπυρικών περιόδων στη χώρα μας. Σύμφωνα με έκθεση του WWF Ελλάς, για την περίοδο 2016 – 2020[10] προϋπολογίστηκαν ετησίως από διάφορους φορείς της χώρας μας περίπου **160 εκ. ευρώ για την καταστολή** και **38 εκ. ευρώ για την πρόληψη** των πυρκαγιών. Τα ποσά αυτά έχουν αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία 3 έτη, κυρίως μέσα από προγράμματα όπως το ΑΙΓΙΣ και το Antinero, αλλά και λόγω της αύξησης του εναέριου στόλου και της ενίσχυσης των ΕΜΟΔΕ με νέα στελέχη.

Για την αντιπυρική περίοδο του 2025, εκτιμάται ότι περίπου **584 εκ. ευρώ δαπανήθηκαν για την καταστολή** των πυρκαγιών, με το 1/3 εξ' αυτών (περίπου 195 εκ. ευρώ) να αφορά σε μίσθωση εναερίων μέσων. **Για την πρόληψη** των πυρκαγιών εκτιμάται ότι **δαπανήθηκαν περίπου 309 εκ. ευρώ**, με τα 2/3 εξ' αυτών (περίπου 210 εκ. ευρώ) να αφορούν στο πρόγραμμα Antinero. Θα πρέπει να σημειωθεί πως η έλλειψη δημόσια διαθέσιμων σχετικών αναλυτικών δεδομένων καθιστά προσεγγιστικούς τους παραπάνω υπολογισμούς.

4.3. Οικολογικές επιπτώσεις

Οι πυρκαγιές του 2025 επηρέασαν **16 προστατευόμενες περιοχές**, συνολικής μικτής έκτασης 116.770 στρεμμάτων, εκ των οποίων οι 8 αφορούν περιοχές του δικτύου Natura 2000 και οι υπόλοιπες 8 αφορούν Καταφύγια Άγριας Ζωής (Πίνακες 3 και 4). Στη συγκεκριμένη έκταση υπάρχει συνολική επικάλυψη 7.665 στρεμμάτων μεταξύ περιοχών Natura 2000 και ΚΑΖ στις δύο πυρκαγιές της Χίου.

[10] Βαφειάδου, Α. Κόπελα, Σ., Τζηρίτης, Η. (2022). Οικονομικά πρόληψης και καταστολής δασικών πυρκαγιών. Αξιολόγηση της διαχείρισης των δημοσίων πόρων και προτάσεις για την ενίσχυση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της αποτελεσματικότητας. WWF Ελλάς 2022.

Πίνακας 3. Περιοχές Natura 2000 που επηρεάστηκαν από τις πυρκαγιές του 2025. Πηγές Δεδομένων: https://hellenicdataservice.gr/main/, https://geodata.gov.gr, http://www.oikoskopio.gr/.

Κωδικός & Ονομασία	Τύπος	Περιφέρεια	Συνολική έκταση (στρ.)	Καμένη έκταση (στρ.)	Ποσοστό (%)
GR2210001	SPA & SCI	Ιόνιων νησιών	283.760	2.680	1,2
GR2530006 & GR2530004	SPA & SCI	Πελοποννήσου	291.090	8.120	3,0
GR4130003	SPA	Βορείου Αιγαίου	325.680	54.280	16,6
GR1420009	SPA	Θεσσαλίας	41.690	5.460	13,0
GR1220009	SPA	Θεσσαλονίκης	1.616.310	2.900	0,2
GR3000014	SPA	Αττικής	21.070	6.360	30,1
GR4320005	SCI	Κρήτης	85.280	4.620	5,4
ΣΥΝΟΛΟ				**84.420**	

Πίνακας 4. Περιοχές ΚΑΖ που επηρεάστηκαν από τις πυρκαγιές του 2025. Πηγές Δεδομένων: https://hellenicdataservice.gr/main/, https://geodata.gov.gr, http://www.oikoskopio.gr/.

Κωδικός & Ονομασία	Περιοχή	Συνολική έκταση (στρ.)	Καμένη έκταση (στρ.)	Ποσοστό (%)
Κ473 Ροντάικα-Αγ. Νικόλαος (Σέλλας-Ροδιάς)	Μεσσηνία	11.870	1.010	8,5
Κ631 Γιάμινα	Εύβοια	12.890	6.520	50,5
Κ730 Κυμινάς Κοινότητας Βολισού, Πισπιλούντας, Φυτών του Δήμου Αμανής	Χίος	6.360	6.360	100
Κ385 Αγ. Ιωάννης-Τρι¶πατέ (Βροντάδων-Καρυών)	Χίος	4.610	4.150	90
Κ375 Πραστιά-Πέρδικα (Βολισσού-Σιδηρούντας)	Χίος	6.090	2.330	0,2
Κ363 Αγ. Μαρκέλλα-Εζούσα (Βολισσού-Πυραμάς-Παρπαριάς-Τρυπών)	Χίος	9.790	1.440	14,7
Κ362 Ζυγώματα (Βολισσού-Ποταμιάς)	Χίος	6.300	6.300	100
Κ359 Κορακιές-Λυγάρι (Παρπαριάς)	Χίος	4.600	4.240	92,1

ΣΥΝΟΛΟ	**32.350**	

Πέρα από τις επιπτώσεις σε σημαντικές προστατευόμενες περιοχές, κατά την αντιπυρική περίοδο του 2025 **κάηκαν ξανά –σε διάστημα μικρότερο των 20 ετών– 131.150 στρέμματα**. Το στοιχείο αυτό είναι πολύ κρίσιμο καθώς **μειώνει σημαντικά τη δυνατότητα της φυσικής αναγέννησης πολλών εκ των οικοσυστημάτων αυτών που κάηκαν πολλαπλώς**. Η πλειονότητα των πολλαπλά καμένων εκτάσεων εντοπίζεται στις πυρκαγιές της Χίου, των Κυθήρων, της Ζακύνθου και της Ανατολικής Αττικής (Εικόνα 10). Σε όλες αυτές τις πυρκαγιές, η βλάστηση των δασικών εκτάσεων βρισκόταν υπό φυσική αναγέννηση. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μεγαλύτερη οικολογική επίπτωση των πολλαπλά καμένων εκτάσεων εντοπίζεται στην περιοχή της Ανατολικής Αττικής, όπου η βλάστηση έχει υποβαθμιστεί από τουλάχιστον 3 σημαντικές πυρκαγιές τα τελευταία 20 έτη.

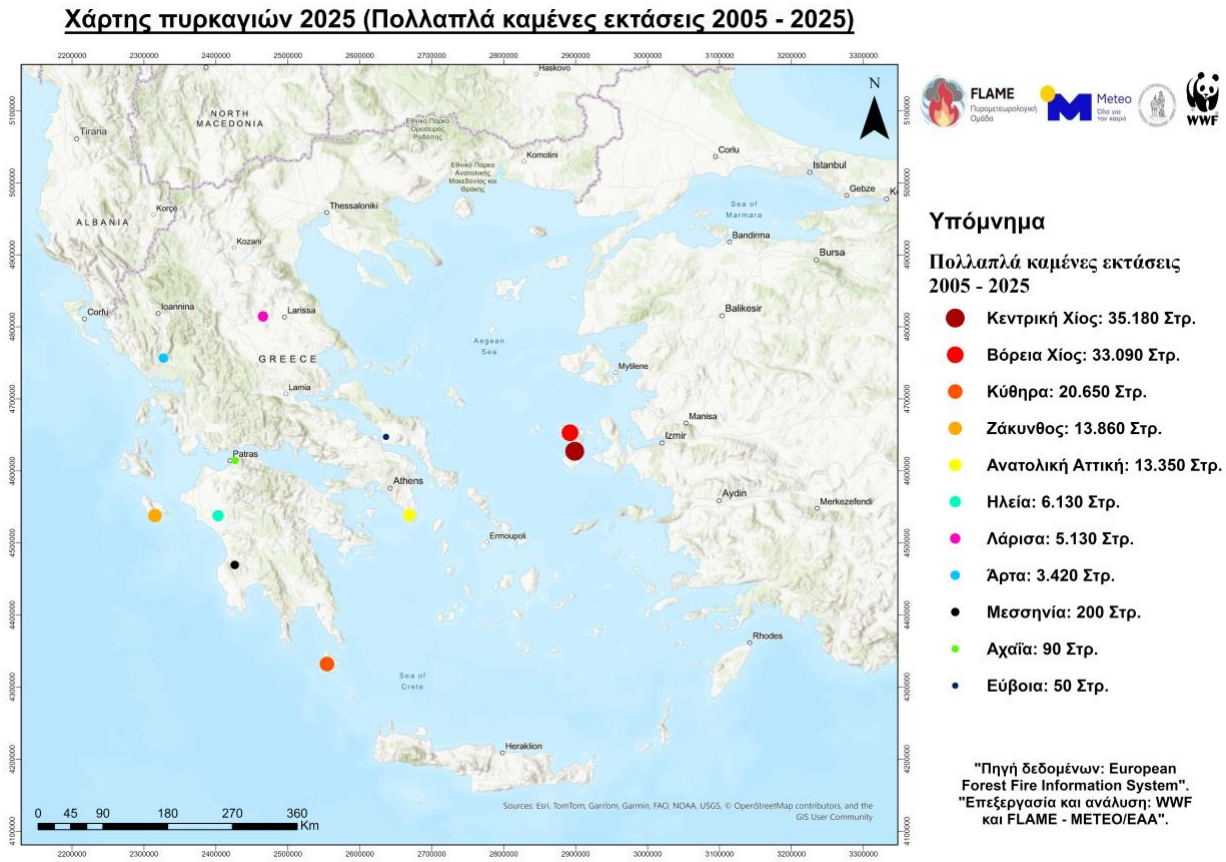

Εικόνα 10. Χάρτης πυρκαγιών που 2025 που οδήγησαν σε πολλαπλά καμένες εκτάσεις.

Αξιοποιώντας δεδομένα χρήσεων/κάλυψης γης κατά Corine, προκύπτει ότι οι περιοχές που επηρεάστηκαν περισσότερο από τις φετινές μεγάλες πυρκαγιές (>5.000 στρ.) αποτελούνται κυρίως από **σκληροφυλλική (μακία) βλάστηση** (κωδ.: 323), ακολουθούμενες από **μεταβατικές**

δασώδεις εκτάσεις (κωδ.: 324), **φυσικούς βοσκότοπους** (κωδ.: 321), **μικτά δάση** (κωδ.: 313), **ελαιώνες** (κωδ.: 223) και **ετερογενείς (μικτές) γεωργικές περιοχές** (κωδ.: 243). Αναλυτικά στοιχεία δίνονται στον Πίνακα 5.

Πίνακας 5. Κατανομή των καμένων εκτάσεων των μεγάλων (>5.000 στρ.) πυρκαγιών του 2025 ανά κατηγορία χρήσης/κάλυψης γης κατά Corine.

Κωδικοί Corine	Χρήσεις Γης	Έκταση (Στρέμματα)
142	Εγκαταστάσεις αθλητισμού	160
122	Οδικά και σιδηροδρομικά δίκτυα	1.900
131	Χώροι εξορύξεως ορυκτών	790
332	Απογυμνωμένοι βράχοι	650
212	Μόνιμα αρδευόμενη γη	2.430
313	Μικτό δάσος	60.240
231	Λιβάδια	11.730
112	Ασυνεχής αστικός ιστός	3.370
221	Αμπελώνες	1.250
311	Δάσος πλατύφυλλων	5.270
211	Μη αρδευόμενη αρόσιμη γη	9.450
312	Δάσος κωνοφόρων	12.460
223	Ελαιώνες	33.860
242	Σύνθετες καλλιέργειες	27.110
321	Φυσικοί βοσκότοποι	74.330
243	Ετερογενείς γεωργικές περιοχές	31.380
333	Εκτάσεις με αραιή βλάστηση	21.750
323	Σκληροφυλλική βλάστηση	94.040
324	Μεταβατικές δασώδεις εκτάσεις	60.240
	ΣΥΝΟΛΟ	452.410

Σύμφωνα με τα δεδομένα από τον χάρτη βλάστησης του Υπουργείου Γεωργίας (1992), η πλειονότητα της έκτασης που κάηκε στις φετινές σημαντικές πυρκαγιές (>5.000 στρ.) αφορά σε είδη που συγκροτούν δασική βλάστηση, ανεξαρτήτως της σημερινής τους χρήσης/κάλυψης (π.χ. λόγω υποβάθμισης από παλαιότερες πυρκαγιές) (Πίνακας 6). Έτσι από τα 452,410 στρέμματα των σημαντικών πυρκαγιών, περίπου τα **292.000 στρέμματα αφορούν εκτάσεις με δασική βλάστηση (65%)**. Ειδικότερα, τα **θερμόβια δάση χαλεπίου πεύκης**, τα **δρυοδάση** και τα **σκληρόφυλλα** είδη (θαμνώνες μακίας), τα οποία μαζί αθροίζουν πάνω από 205.000 στρέμματα, καταλαμβάνουν τις **μεγαλύτερες καμένες μονάδες βλάστησης** των μεγάλων πυρκαγιών της φετινής αντιπυρικής περιόδου. Παρότι η πλειονότητα των ειδών που απαντώνται σε αυτές τις μονάδες φέρουν μηχανισμούς φυσικής αναγέννησης μετά από μια πυρκαγιά, με την προϋπόθεση ότι δεν έχουν καεί ξανά σε

σύντομο χρονικό διάστημα (< 20 ετών για τα πευκοδάση), καταγράφονται, για ακόμα μία χρονιά, **μονάδες βλάστησης που επηρεάστηκαν και οι οποίες δυστυχώς δεν περιλαμβάνουν είδη που φέρουν τέτοιους μηχανισμούς**. Σε αυτά, κυρίαρχο μερίδιο καταλαμβάνει η **ελάτη** (όλη στη φωτιά του Φενεού) καθώς και μικρή έκταση **αρκεύθου** (αποτελούμενη από διάσπαρτες λόχμες και μεμονωμένα άτομα κυρίως στη φωτιά των Κυθήρων και σε αυτή της Αν. Αττικής).

Πίνακας 6. Κατανομή καμένης βλάστησης από τις μεγάλες πυρκαγιές του 2025.

Καμένη Βλάστηση	Στρέμματα
Παραποτάμια βλάστηση	700
Ελάτη	9.240
Φυλλοβόλοι θάμνοι	210
Άρκευθος	100
Δρυς	21.530
Θαμνώνες	137.380
Λιβάδια	76.690
Χαλέπιος πεύκη	46.170
ΣΥΝΟΛΟ	**292.020**

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι οι πυρκαγιές που καίνε δασικά οικοσυστήματα σε μετάβαση και διαδοχή (συνήθως με χαμηλή βλάστηση αναγέννησης και/ή πρόδρομων ειδών) έχουν πολύ μεγαλύτερη οικολογική επίπτωση από αυτές που καίνε ώριμα δάση με ανεπτυγμένους μηχανισμούς φυσικής αναγέννησης. Σε αυτές τις εκτάσεις, επαναλαμβανόμενες πυρκαγιές σε σύντομο χρονικό διάστημα εξαντλούν τη δυνατότητα φυσικής αναγέννησης οδηγώντας σε ερημοποίηση. Γι' αυτόν τον λόγο, **είναι λάθος να λογίζονται ως «δάση» μόνο οι περιοχές που έχουν ψηλά ώριμα δέντρα** και αυτό δυστυχώς είναι ένα συχνό λάθος που γίνεται κάθε χρόνο στις ανακοινώσεις του αρμόδιου Υπουργείου ΚΚΠΠ αναφορικά με την κάλυψη γης των εκτάσεων που καίγονται κάθε φορά.

Σε ό,τι αφορά την πανίδα τέλος, εκτιμάται ότι οι πυρκαγιές του 2025 οδήγησαν στο θάνατο χιλιάδες ζώα, πρωτίστως από τις ομάδες που δεν έχουν ανεπτυγμένους μηχανισμούς διαφυγής (κυρίως ερπετά και ασπόνδυλα). Τα στοιχεία του Σταθμού Α΄ Βοηθειών της ANIMA – Σύλλογος Προστασίας Άγριας Ζωής αναφέρουν 67 πυρόπληκτα άγρια είδη πανίδας (εκ των οποίων 64 ερπετά), τα οποία εισήχθησαν για περίθαλψη από 19 περιστατικά πυρκαγιών σε όλη την χώρα. Παράλληλα στο πεδίο, σε 22 περιστατικά πυρκαγιών διαπιστώθηκαν νεκρά 442 ζώα, κυρίως ερπετά. Ο πραγματικός αριθμός νεκρών ζώων εκτιμάται ότι είναι αναλογικά πολύ μεγαλύτερος καθώς οι εκτάσεις που ελέγχθηκαν είναι αρκετά περιορισμένες (υπολογίζεται περίπου στο 5% της συνολικής καμένης έκτασης των 22 αυτών περιστατικών πυρκαγιάς) λόγω διαφόρων παραμέτρων όπως η τοπογραφία της περιοχής, η

αποφυγή κινδύνων για τους εθελοντές, η διαθεσιμότητα εθελοντών κτλ. Ο εντοπισμός, η περισυλλογή και μεταφορά των πυρόπληκτων ζώων πραγματοποιήθηκε κυρίως από 300 εθελοντές του Δικτύου Διάσωσης Άγριας Ζωής, μιας κοινής εθελοντικής ομάδας των οργανώσεων ANIMA και Save your Hood αλλά και από μεμονωμένους πολίτες, στελέχη του ΠΣ και εθελοντικών ομάδων πολιτικής προστασίας.

5. ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ ΤΟΥ 2025

5.1. Πυρκαγιές Χίου (Ιούνιος, Αύγουστος)

Η μεγαλύτερη σε έκταση πυρκαγιά της αντιπυρικής περιόδου συνέβη στα μέσα Αυγούστου στη ΒΔ Χίο (66.560 στρ.). Συνολικά με την πυρκαγιά του Ιουνίου (47.897 στρ.) κάηκαν 114.457 στρ., τα οποία ισοδυναμούν με το **13,6 % της συνολικής έκτασης του νησιού**.

Η πυρκαγιά της 22ας Ιουνίου ξεκίνησε στις 11:46 π.μ. στον Άγιο Δημήτριο Κοφινά και λίγο αργότερα, στις 12:46 μ.μ., εκδηλώθηκε νέα εστία στο δασάκι της Αγίας Άννας. Αν και επισήμως τα αίτια παραμένουν άγνωστα, εκτιμάται ότι και οι δύο προκλήθηκαν από το δίκτυο ηλεκτρισμού. Μετά τις 13:25 ξέσπασαν 2 νέες διαδοχικές εστίες στον Άγιο Μακάριο Βροντάδου, πιθανότητα από εμπρησμό από πρόθεση (για την πρώτη από αυτές έχει πραγματοποιηθεί σύλληψη χωρίς απαγγελία κατηγοριών).

Η πυρκαγιά της 12ης Αυγούστου ξεκίνησε στις 11:17 π.μ., 2 χλμ. βόρεια του οικισμού Νέας Ποταμιάς. Αν και επισήμως τα αίτια παραμένουν άγνωστα, εκτιμάται ότι και αυτή οφείλεται στο δίκτυο ηλεκτρισμού.

Και στις δύο πυρκαγιές υπήρξε κινητοποίηση πυροσβεστικών δυνάμεων από την Λέσβο και την ηπειρωτική χώρα. Η κινητοποίηση ήταν πιο μαζική και άμεση για την πυρκαγιά του Ιουνίου καθώς δεν υπήρχαν άλλα μεγάλα περιστατικά στην ελληνική επικράτεια, γεγονός που συνεισέφερε στην αποδοτικότερη αντιμετώπιση της πυρκαγιάς. Αντίθετα, στην περίπτωση της πυρκαγιάς του Αυγούστου, η ταυτόχρονη εξέλιξη άλλων περιστατικών ανά την χώρα (π.χ., Αχαΐα, Πρέβεζα) δεν επέτρεψε την επαρκή ενίσχυση των δυνάμεων. Αυτό καταδεικνύει για ακόμα μια φορά την δυσκολία διαχείρισης περιστατικών στις νησιωτικές περιοχές λόγω αδυναμίας αποστολής επαρκών δυνάμεων, την κόπωση των τοπικών επαγγελματικών και εθελοντικών δυνάμεων και την ανάγκη ενίσχυσης του τοπικού εθελοντικού δυναμικού. Αυτό που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι για πρώτη φορά κινητοποιήθηκαν επίσημα από την Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας εθελοντικές οργανώσεις του Μητρώου Εθελοντικών Οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας (ΜΕΟΠΠ) και συγκεκριμένα της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Εθελοντικών Οργανώσεων Δασοπροστασίας Πυρόσβεσης. Η συμβολή τους ήταν άκρως απαραίτητη και σημαντική.

Η έναρξη και οι πρώτες ώρες της πυρκαγιάς στην Κεντρική Χίο στις 22.06.2025 χαρακτηρίστηκαν από σχετικά δυσμενείς πυρομετεωρολογικές συνθήκες (Εικόνα 11, άνω τμήμα). Αυτές αποδίδονται κυρίως στους ενισχυμένους ανέμους που έπνεαν με μέσες εντάσεις 25—30 χλμ/ώρα (σε πολύ υψηλά επίπεδα σε σχέση με την κλιματολογία), ενώ και οι συνθήκες ατμοσφαιρικής ξηρασίας ήταν σε επίπεδα ελαφρώς πάνω από τα κανονικά για την εποχή. Στις 23.06 και στις 24.06 οι πυρομετεωρολογικές συνθήκες σταδιακά βελτιώθηκαν, κύρια λόγω της εξασθένισης των ανέμων, ωστόσο εντάθηκαν οι συνθήκες ατμοσφαιρικής ξηρασίας.

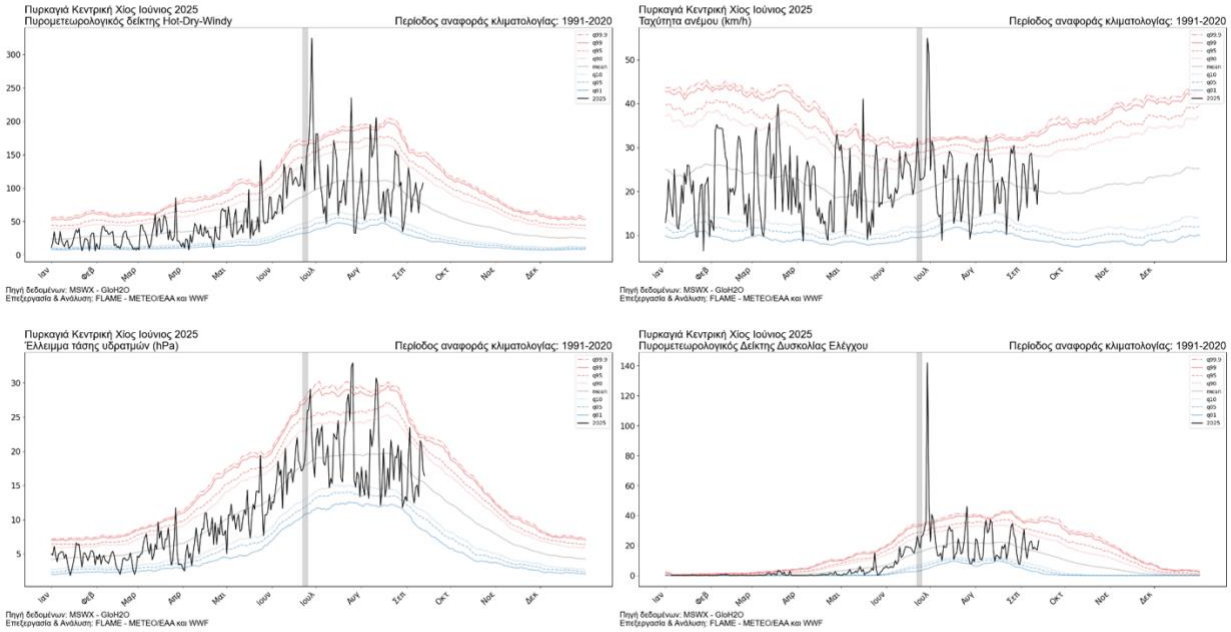

Εικόνα 11. Πυρομετεωρολογικές συνθήκες στην περιοχή της πυρκαγιάς της Κεντρικής Χίου (από 01.01 έως 13.09) κατά τη διάρκεια του 2025 (μαύρη γραμμή). Με την κατακόρυφη γκρι σκίαση σημειώνεται η διάρκεια του περιστατικού (22.06—25.06). Με τις κόκκινες και μπλε γραμμές παρουσιάζονται οι ημερήσιες κλιματολογικές τιμές για διαφορετικά εκατοστημόρια με βάση την περίοδο αναφοράς 1991-2020, ενώ η γκρι γραμμή παρουσιάζει την μέση τιμή της αντίστοιχης περιόδου. Σημειώνεται ότι για τον υπολογισμό των κλιματολογικών τιμών χρησιμοποιείται ένα κυλιόμενο χρονικό παράθυρο 15 ημερών.

Η έναρξη και οι πρώτες ώρες της πυρκαγιάς στην Βόρεια Χίο στις 12.08.2025 χαρακτηρίστηκαν επίσης από δυσμενείς πυρομετεωρολογικές συνθήκες (Εικόνα 12). Αυτές αποδίδονται κυρίως στους ενισχυμένους ανέμους που έπνεαν με μέσες εντάσεις 25—30 χλμ/ώρα (σε σχετικά υψηλά επίπεδα σε σχέση με την κλιματολογία), ενώ οι συνθήκες ατμοσφαιρικής ξηρασίας ήταν σε ακραία υψηλά επίπεδα για την εποχή. Στις 13.08, 14.08 και

15.08 οι πυρομετεωρολογικές συνθήκες σταδιακά βελτιώθηκαν, κύρια λόγω της εξασθένισης των ανέμων και της χαμηλής ατμοσφαιρικής ξηρότητας.

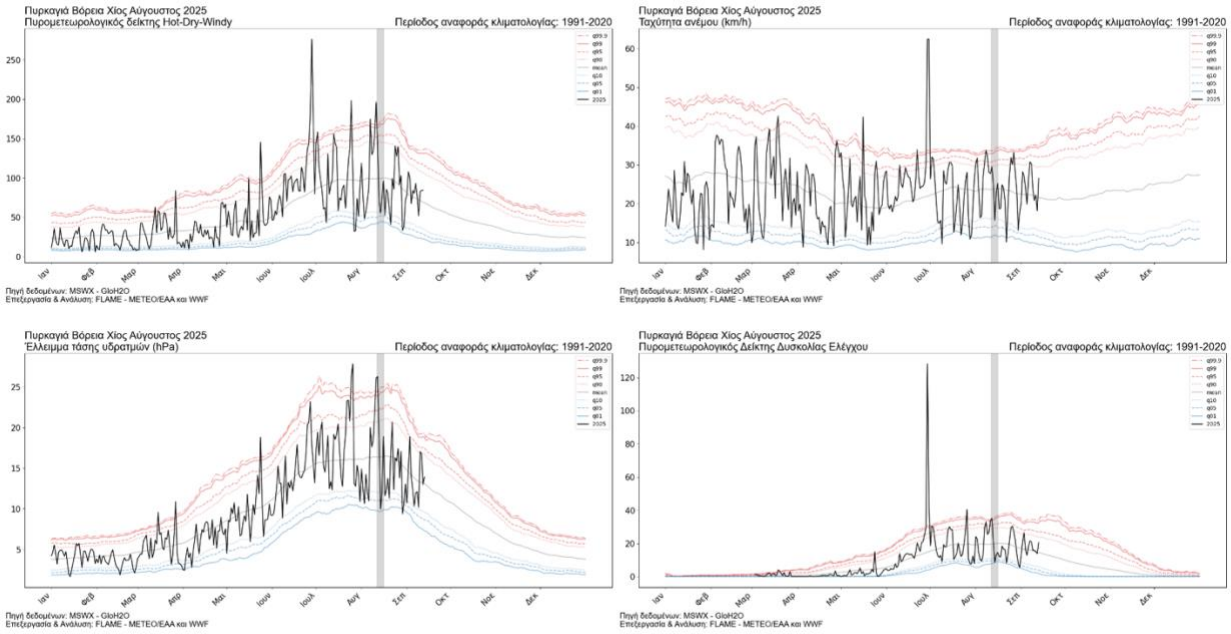

Εικόνα 12. Πυρομετεωρολογικές συνθήκες στην περιοχή της πυρκαγιάς της Βόρειας Χίου (από 01.01 έως 13.09) κατά τη διάρκεια του 2025 (μαύρη γραμμή). Με την κατακόρυφη γκρι σκίαση σημειώνεται η διάρκεια του περιστατικού (12.08—15.08). Με τις κόκκινες και μπλε γραμμές παρουσιάζονται οι ημερήσιες κλιματολογικές τιμές για διαφορετικά εκατοστημόρια με βάση την περίοδο αναφοράς 1991-2020, ενώ η γκρί γραμμή παρουσιάζει την μέση τιμή της αντιστοιχης περιόδου. Σημειώνεται ότι για τον υπολογισμό των κλιματολογικών τιμών χρησιμοποιείται ένα κυλιόμενο χρονικό παράθυρο 15 ημερών.

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό που συνέβαλε στην υψηλή ένταση της συγκεκριμένης πυρκαγιάς (αλλά και αυτής της Κερατέας) και στην εκτεταμένη εμφάνιση κηλιδώσεων (σημειακές πυρκαγιές) ήταν η κατάσταση της καύσιμης ύλης και ειδικά των φρυγάνων. Στα φρυγανικά οικοσυστήματα[11] παρατηρείται το φαινόμενο του διμορφισμού, το οποίο δεν είναι εύκολα αντιληπτό. Δηλαδή το κλείσιμο των στομίων και παράλληλα ο μετριασμός της περιεχόμενης υγρασίας της ζωντανής βλάστησης, μεταφέροντας την υγρασία τους στο ριζικό σύστημα το οποίο είναι συνήθως επιφανειακό.

Η περιεχόμενη υγρασία της ζωντανής καύσιμης ύλης στα φρυγανικά είδη μπορεί να πέσει σε πολύ χαμηλά επίπεδα κατά την καρδιά του καλοκαιριού, κυρίως από τα μέσα Ιουλίου και

[11] Οικοσυστήματα με είδη όπως το θυμάρι , η λαδανιά , η αγούθουρα ή γούδουρας το φασκόμηλο , η αστοιβίδα, το ρείκι ο ασπάλαθος , το σπαράγγι, το λυχναράκι, ο ασφόδελος , η γκλομπουλάρια

τον Αύγουστο απουσία πρόσφατης βροχόπτωσης. Ο συνδυασμός ζωντανών που έχουν απωλέσει σε σημαντικό βαθμό την περιεχόμενη υγρασία τους και των εντελώς ξερών τμημάτων στην ίδια φυτομάζα δημιουργεί μικτό δασικό καύσιμο, με αποτέλεσμα οι φυσικές "αντιπυρικές ζώνες" (διάκενα και λιβάδια) που καλύπτονται από φρυγανική βλάστηση, να αποτύχουν σε ακραίες θερμές και ξηρές ημέρες να μειώσουν την ένταση της πυρκαγιάς, αφού η ζωντανή καύσιμη ύλη δεν λειτουργεί πλέον ως φραγμός. Ο διμορφισμός επιβαρύνει την καθετότητα της συνέχειας της καύσιμης ύλης, ευνοώντας την γρήγορη μετατροπή της πυρκαγιάς από πυρκαγιά επιφανείας σε πυρκαγιές κόμης ενώ παράλληλα ο κίνδυνος εμφάνισης πολλών κηλιδώσεων σε αυτές τις επιφάνειες είναι ιδιαίτερα υψηλός . Παρότι η ακριβής μέτρηση της περιεχόμενης υγρασίας στα δασικά καύσιμα μπορεί να επιτευχθεί μόνο με δειγματοληψία πεδίου, η εμφάνιση του παραπάνω φαινομένου μπορεί να εξηγήσει προκαταρκτικά την αναμενόμενη ένταση τέτοιων πυρκαγιών.

Από τη συνολική έκταση των 114.457 στρέμματα που επηρέασαν οι πυρκαγιές της Χίου, τα **59.710 αφορούν σε φυσική –κατά κύριο λόγο δασική– βλάστηση** (Πίνακες 7 και 8, Εικόνες 14 και 16, αριστερά).

Πίνακας 7. Κατανομή καμένης βλάστησης στην πυρκαγιά της Βόρειας Χίου.

Καμένη Βλάστηση	Στρέμματα
Λιβάδια	18.610
Θαμνώνες	27.770
Τραχεία πεύκη	5.670
ΣΥΝΟΛΟ	**52.050**

Πηγή δεδομένων: Χάρτης βλάστησης 1992, Υπουργείο Γεωργίας

Πίνακας 8. Κατανομή καμένης δασικής βλάστησης στην πυρκαγιά της Νότιας Χίου.

Καμένη Βλάστηση	Στρέμματα
Λιβάδια	12.260
Θαμνώνες	12.180
Τραχεία πεύκη	7.660
ΣΥΝΟΛΟ	**32.100**

Πηγή δεδομένων: Χάρτης βλάστησης 1992, Υπουργείο Γεωργίας

Επιπροσθέτως, οι πυρκαγιές της Χίου **έπληξαν το 16,6% της προστατευόμενης περιοχής Natura 2000 «Βόρεια Χίος» (GR4130003)**. Η περιοχή αυτή περιλαμβάνει την οροσειρά του Πελεναίου (1297 μ.) και χαρακτηρίζεται κυρίως από ασβεστόλιθους που σχηματίζουν τραχιά βουνά και απότομους βράχους, ενώ στα βορειοδυτικά οι ασβεστόλιθοι δίνουν τη θέση τους σε σχιστόλιθους και ψαμμίτες με πιο ήπιους λόφους και πλατιές κοιλάδες. Η περιοχή στην χέρσο, έχει εκτεταμένες εκτάσεις με αείφυλλους θάμνους και φρύγανα (μερικώς

βοσκότοπους), δάση τραχείας πεύκης, υγρότοπους και γεωργικές εκτάσεις. Εκεί αναπαράγεται το σπάνιο στην Ελλάδα είδος αιγαιοτσιροβάκος, ενώ φωλιάζουν επίσης γερακίνες, φιδαετοί, βαλτογέρακα, πετρίτες, δεντροσταρήθρες και τσιροβάκοι σε σημαντικούς αριθμούς. Πέρα από την περιοχή Natura 2000 **επηρεάστηκαν σημαντικά στο σύνολό τους 6 Καταφύγια Άγριας Ζωής** (Εικόνες 13 και 15, αριστερά).

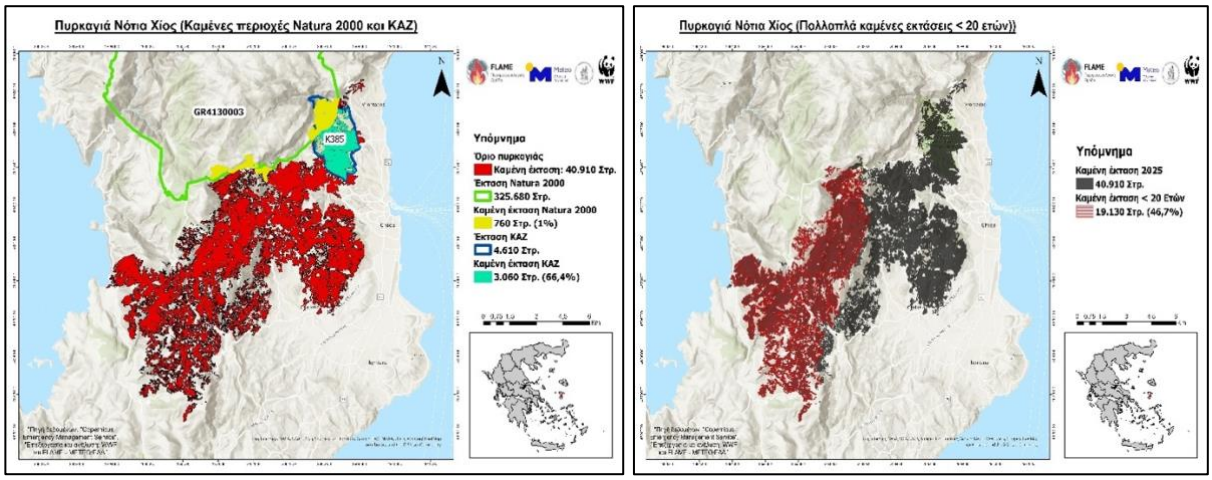

Εικόνα 13. (αριστερά) Προστατευόμενες περιοχές. (δεξιά) Πολλαπλά καμένη (<20 έτη) έκταση στην πυρκαγιά της Νότιας Χίου.

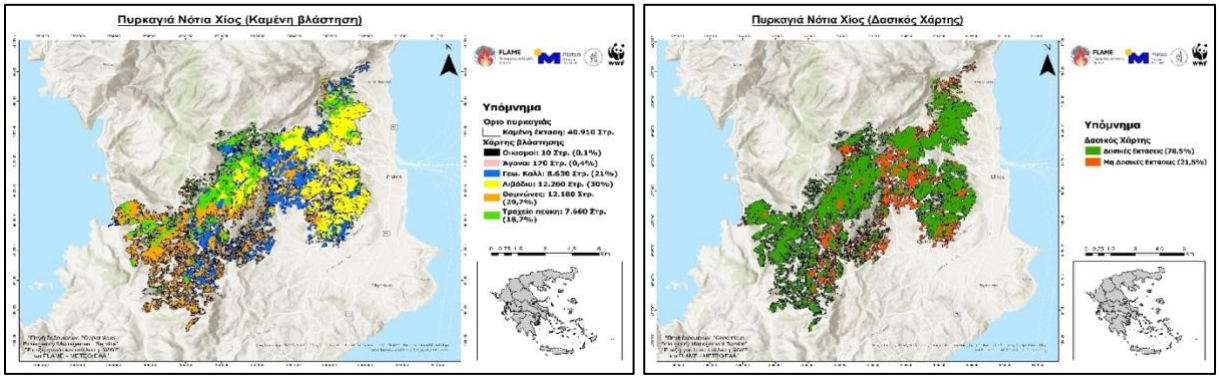

Εικόνα 14. (αριστερά) Χάρτης βλάστησης του 1992 – Υπουργείο Γεωργίας. (δεξιά) Δασικός Χάρτης.

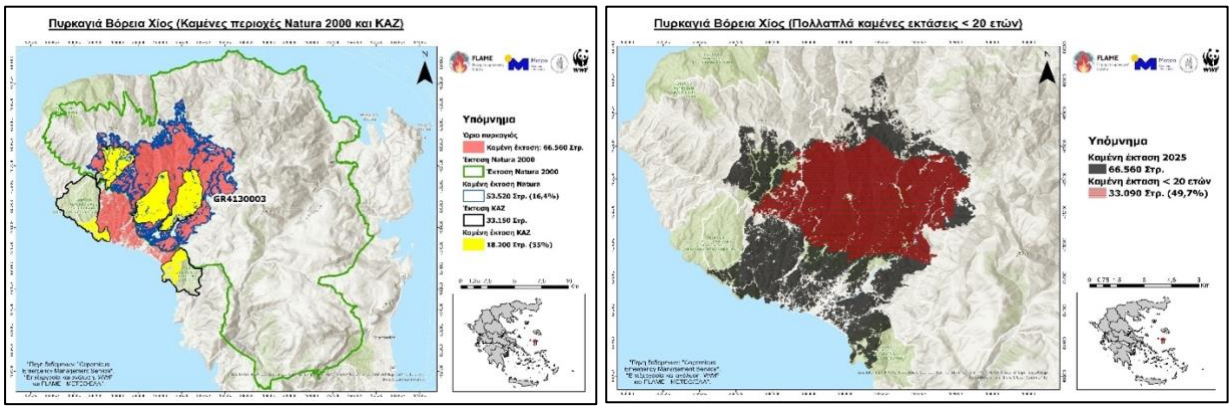

Εικόνα 15. (αριστερά) Προστατευόμενες περιοχές. (δεξιά) Πολλαπλά καμένη (<20 έτη) έκταση στην πυρκαγιά της Βόρειας Χίου.

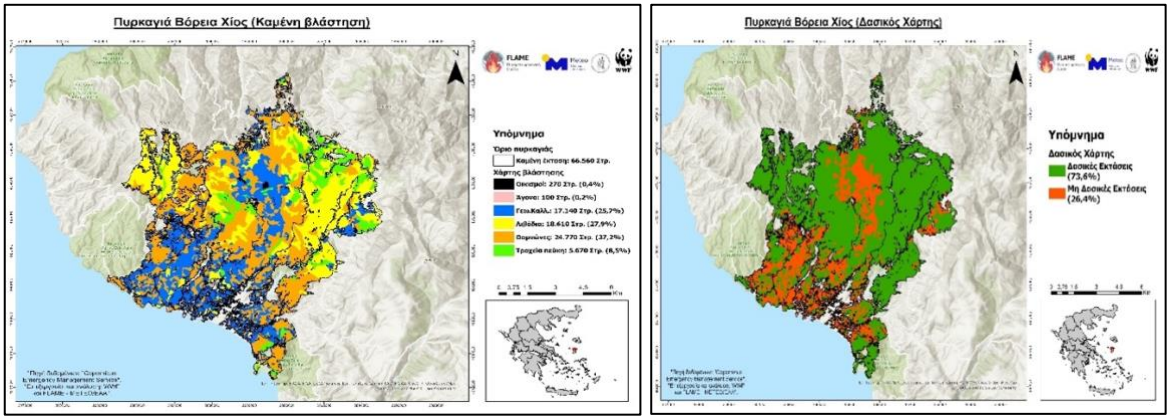

Εικόνα 16. (αριστερά) Χάρτης βλάστησης του 1992 – Υπουργείο Γεωργίας. (δεξιά) Δασικός Χάρτης.

Δυστυχώς και στις δύο πυρκαγιές της Χίου υπάρχουν περιοχές που έχουν ήδη υποστεί μεγάλη οικολογική υποβάθμιση από αλλεπάλληλες πυρκαγιές τα τελευταία 20 έτη, εξαντλώντας έτσι σε μεγάλο βαθμό, τη δυνατότητα της φύσης να αναγεννηθεί από μόνη της κυρίως όσον αφορά τα πευκοδάση της περιοχής. Πιο συγκεκριμένα, περίπου **50% της έκτασης των φετινών πυρκαγιών της Χίου έχει καεί ξανά τουλάχιστον 1 φορά μέσα στα τελευταία 20 έτη** (Εικόνες 13 και 15, δεξιά). Από τους χάρτες των Εικόνων 13 και 15 παρατηρούμε ότι η πλειονότητα της περιοχής που κάηκε αφορά δασικές εκτάσεις με ποικιλία βλάστησης.

5.2. Πυρκαγιά Φενεού (Ιούλιος)

Η πυρκαγιά ξεκίνησε την Τρίτη 22 Ιουλίου 2024, στις 13:20, στη θέση Ψιρόβρυση του Δημοτικού Διαμερίσματος Φενεού του Δήμου Σικυώνων Κορινθίας και έκαψε 15.789 στρ., κυρίως εκτάσεις με ελατοδάσος.

Για την πρόκληση της πυρκαγιάς συνελήφθησαν και παραπέμφθηκαν στις δικαστικές αρχές 2 άτομα για εμπρησμό από αμέλεια σε δασική έκταση κατά τη διαδικασία θερμών εργασιών με τροχό και ηλεκτροσυγκόλληση ενώ τους έχει επιβληθεί διοικητικό πρόστιμο 11.812 €.

Στην επιχείρηση συμμετείχαν ως και 360 πυροσβέστες με τη συνδρομή 15 ομάδων πεζοπόρων τμημάτων διαφόρων ΕΜΟΔΕ, 75 πυροσβεστικών οχημάτων, καθώς και εθελοντών. Συμμετείχαν όλες οι εθελοντικές ομάδες της περιοχής που έχουν ενταχθεί στο ΜΕΟΠΠ (Λουτράκι, Αγ. Θεόδωροι, Κυλλήνιος Άδωνις, Κόρινθος, Αθίκια) ενώ υπήρξε ενεργή συμβολή των κατοίκων των γύρω οικισμών με αγροτικά μηχανήματα μετά από κάλεσμα του Δήμου Σικυώνων.

Επιχείρησαν εκ περιτροπής 8 εναέρια μέσα, περιλαμβανομένων 4 αεροσκαφών και 4 ελικοπτέρων. Επίσης επιχείρησαν σκαπτικά μηχανήματος των ενόπλων δυνάμεων και ιδιωτών.

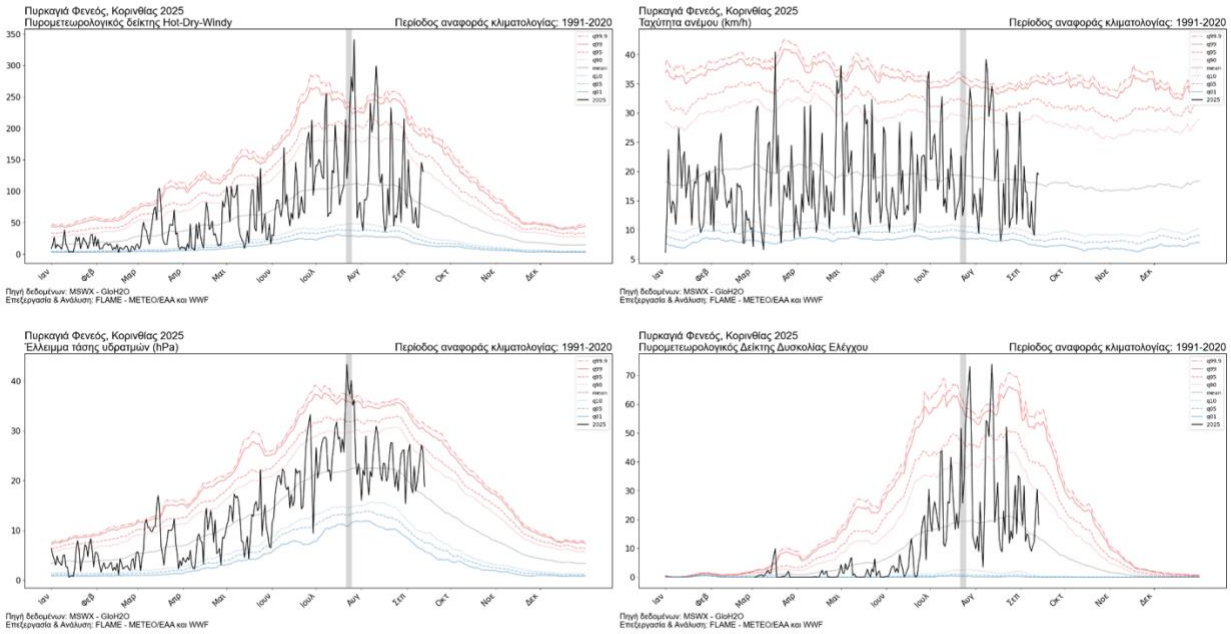

Εικόνα 17. Πυρομετεωρολογικές συνθήκες στην περιοχή της πυρκαγιάς του Φενεού, Κορινθίας (από 01.01 έως 13.09) κατά τη διάρκεια του 2025 (μαύρη γραμμή). Με την κατακόρυφη γκρι σκίαση σημειώνεται η διάρκεια του περιστατικού (22.07—24.07). Με τις κόκκινες και μπλε γραμμές παρουσιάζονται οι ημερήσιες κλιματολογικές τιμές για διαφορετικά εκατοστημόρια με βάση την περίοδο αναφοράς 1991-2020, ενώ η γκρί γραμμή παρουσιάζει την μέση τιμή της αντιστοιχης περιόδου. Σημειώνεται ότι για τον υπολογισμό των κλιματολογικών τιμών χρησιμοποιείται ένα κυλιόμενο χρονικό παράθυρο 15 ημερών.

Η έναρξη και οι πρώτες ώρες της πυρκαγιάς στο Φενεό χαρακτηρίστηκαν από ιδιαίτερα δυσμενείς πυρομετεωρολογικές συνθήκες (Εικόνα 17). Αυτές αποδίδονται κυρίως στις ακραία έντονες συνθήκες ατμοσφαιρικής ξηρασίας, ενώ οι άνεμοι έπνεαν ασθενείς με εντάσεις έως 15—20 χλμ/ώρα. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι καθ' όλη τη διάρκεια της πυρκαγιάς οι συνθήκες ατμοσφαιρικής ξηρασίας διατηρήθηκαν σε ακραία υψηλά επίπεδα (με έμφαση στις θερμές ώρες της ημέρας), οπότε και παρατηρήθηκαν οι υψηλότερες τιμές τους κατά τη διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου του 2025. Αυτές οι ακραία ξηρές ατμοσφαιρικές συνθήκες, σε συνδυασμό με την κατακόρυφη δομή της ατμόσφαιρας, έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην υψηλή ένταση της πυρκαγιάς, η οποία ανέπτυξε επαγωγική στήλη, πυροδοτώντας μια βίαιη ανατροφοδοτούμενη διαδικασία μεταξύ φωτιάς και ατμόσφαιρας, όπως αυτή αποτυπώθηκε άλλωστε με το σχηματισμό πυρονεφών, τον στροβιλισμό της επαγωγικής στήλης και τη εκδήλωση κηλιδώσεων.

Από τη συνολική έκταση που επηρέασε η πυρκαγιά του Φενεού, τα 12.370 στρέμματα αφορούν σε υψηλό δάσος ελάτης που αποτελεί είδος χωρίς ανεπτυγμένους μηχανισμούς φυσικής αναγέννησης μετά από πυρκαγιές και αναμένεται να δυσκολευτεί στη φυσική του αποκατάσταση (Πίνακας 9). Με αυτό ως γνώμονα, η πυρκαγιά του Φενεού μπορεί να χαρακτηριστεί ως η πιο σημαντική της φετινής αντιπυρικής περιόδου από οικολογική σκοπιά. Συνολικά, η πυρκαγιά έκαψε κυρίως δασικές εκτάσεις σε ποσοστό κοντά στο 85% (Εικόνα 18).

Πίνακας 9. Κατανομή καμένης δασικής βλάστησης στην πυρκαγιά του Φενεού.

Καμένη Βλάστηση	Στρέμματα
Λιβάδια	890
Θαμνώνες	2.820
Ελάτη	8.660
ΣΥΝΟΛΟ	**12.370**

Πηγή δεδομένων: Χάρτης βλάστησης 1992, Υπουργείο Γεωργίας

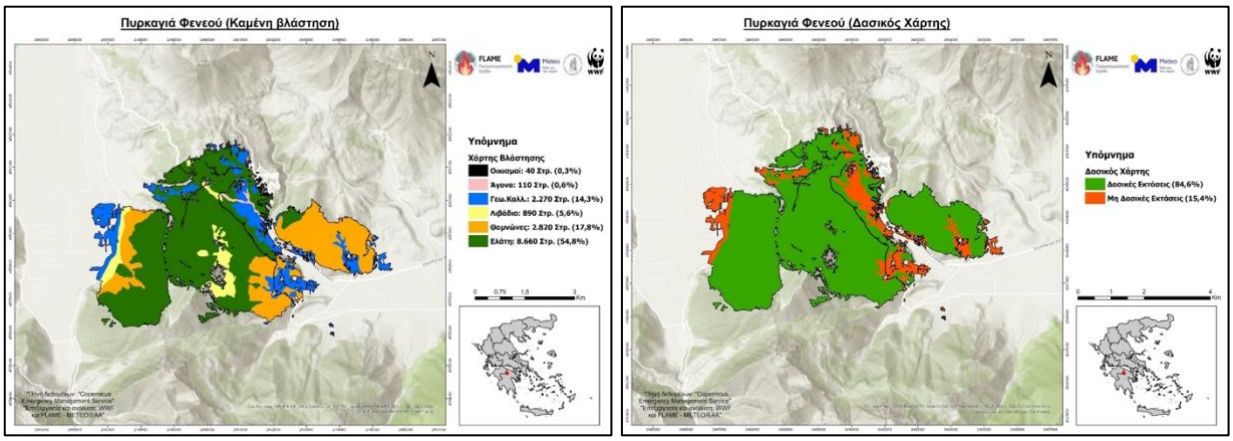

Εικόνα 18. (αριστερά) Χάρτης Βλάστησης Φενεού. (δεξιά) Δασικός Χάρτης Όρους Φενεού.

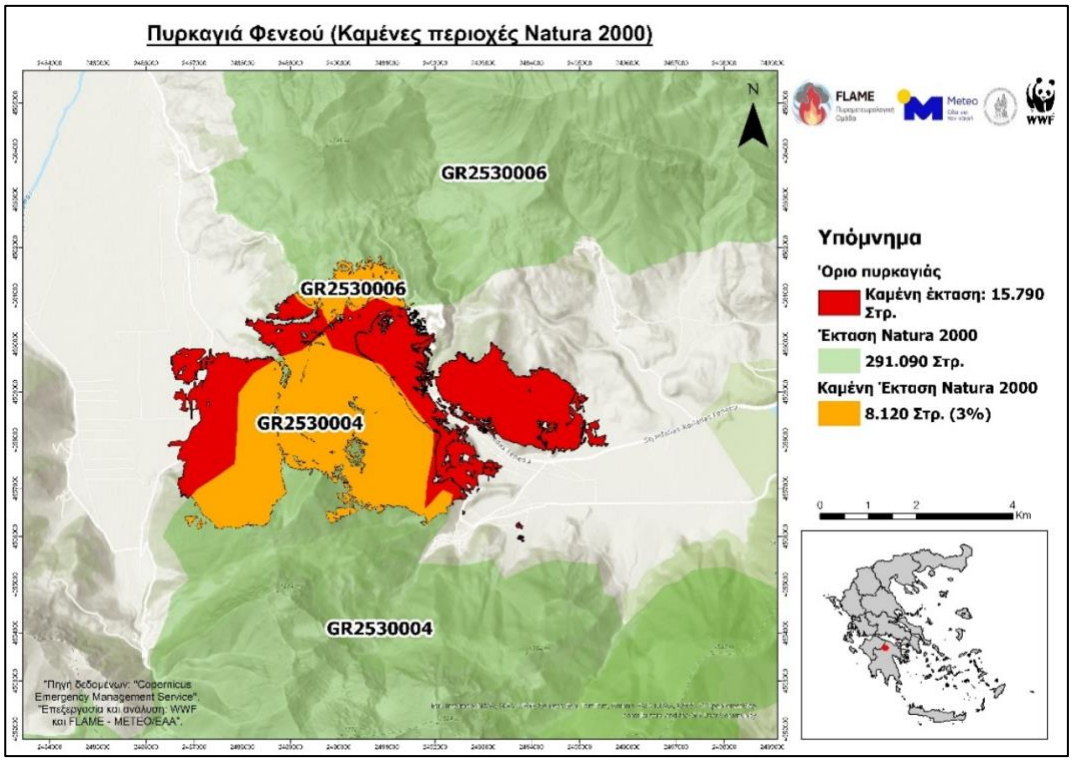

Εικόνα 19. Περιοχή Natura «Όρους Φενεού».

Η πυρκαγιά του Φενεού επηρέασε 8.120 στρέμματα της συνολικής έκτασης δύο περιοχών Natura 2000 (Εικόνα 19). Οι περιοχές **GR2530006 – Όρος Ζήρεια (Κυλλήνη)** και **GR2530004 – Όρη Κυλλήνη και Ολίγυρτος** αποτελούν δύο από τις πιο σημαντικές ορεινές ζώνες της Πελοποννήσου, με υψηλή οικολογική, γεωλογική και αισθητική αξία. Οι ορεινοί όγκοι τους φιλοξενούν εκτεταμένα δάση κεφαλληνιακής ελάτης, μαύρης πεύκης και πλατύφυλλων δασών, καθώς και υποαλπικά λιβάδια και βραχώδεις σχηματισμούς, προσφέροντας ποικιλία οικοτόπων για τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής. Και στις δύο περιοχές απαντώνται

πολλά σπάνια και ενδημικά φυτικά είδη, ενώ η πανίδα περιλαμβάνει σημαντικά αρπακτικά πουλιά, όπως φιδαετούς και χρυσαετούς, καθώς και σημαντικά θηλαστικά και ερπετά. Η φυσική ακεραιότητα και η σχετική απομάκρυνση από έντονες ανθρωπογενείς παρεμβάσεις καθιστούν τις περιοχές κρίσιμες για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, ενώ η σύνδεση τους συμβάλλει ουσιαστικά στη συνοχή του δικτύου Natura 2000 στην ορεινή Πελοπόννησο.

5.3. Πυρκαγιά Ζακύνθου (Αύγουστος 2025)

Η πυρκαγιά της Ζακύνθου ξεκίνησε στις 12 Αυγούστου και ώρα 04.00 π.μ. στην περιοχή Κοιλιωμένος από άγνωστη επισήμως αιτία (εξετάζεται ο εμπρησμός από πρόθεση) και έκαψε 24.720 στρέμματα.

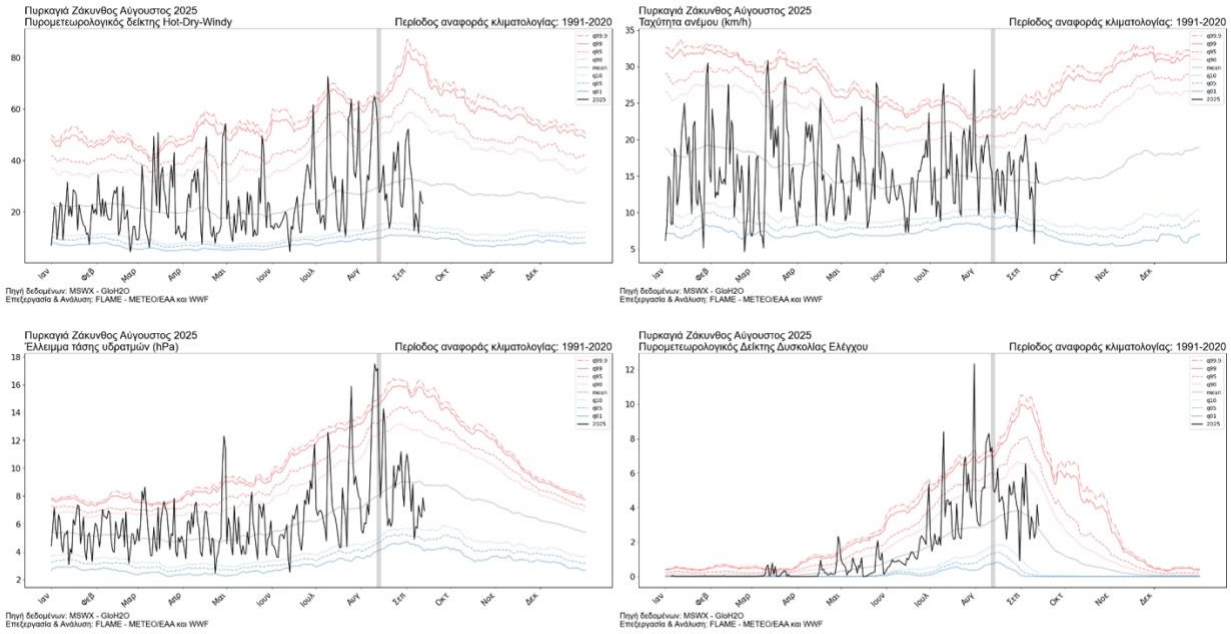

Εικόνα 19. Πυρομετεωρολογικές συνθήκες στην περιοχή της πυρκαγιάς της Ζακύνθου (από 01.01 έως 13.09) κατά τη διάρκεια του 2025 (μαύρη γραμμή). Με την κατακόρυφη γκρι σκίαση σημειώνεται η διάρκεια του περιστατικού (12.08—13.08). Με τις κόκκινες και μπλε γραμμές παρουσιάζονται οι ημερήσιες κλιματολογικές τιμές για διαφορετικά εκατοστημόρια με βάση την περίοδο αναφοράς 1991-2020, ενώ η γκρί γραμμή παρουσιάζει την μέση τιμή της αντιστοιχης περιόδου. Σημειώνεται ότι για τον υπολογισμό των κλιματολογικών τιμών χρησιμοποιείται ένα κυλιόμενο χρονικό παράθυρο 15 ημερών.

Η έναρξη και οι πρώτες ώρες της πυρκαγιάς στη Ζάκυνθο στις 12.08.2025 χαρακτηρίστηκαν από ιδιαίτερα δυσμενείς πυρομετεωρολογικές συνθήκες (Εικόνα 20). Αυτές αποδίδονται

κυρίως στις ακραίες συνθήκες ατμοσφαιρικής ξηρασίας, ενώ οι άνεμοι έπνεαν γενικά ασθενείς με εντάσεις έως 10—15 χλμ/ώρα. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η ένταση της ατμοσφαιρικής ξηρασίας την ημέρας της έναρξης βρέθηκε στα υψηλότερα επίπεδα της κατά τη διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου του 2025. Στις 13.08 μειώθηκε σημαντικά, όπως και η ένταση των ανέμων, με αποτέλεσμα τη γενικότερη βελτίωση των πυρομετεωρολογικών συνθηκών.

Από τη συνολική έκταση των 24.720 στρεμμάτων που επηρέασε η πυρκαγιά της Ζακύνθου, τα **21.970** αφορούν σε φυσική –**κατά κύριο λόγο δασική**– **βλάστηση** (Πίνακας 10, Εικόνα 21).

Πίνακας 10. Κατανομή καμένης δασικής βλάστησης στην πυρκαγιά της Ζακύνθου.

Καμένη Βλάστηση	Στρέμματα
Μίξη Θαμνώνων και Χαλεπίου πεύκης	13.830
Θαμνώνες	5.140
Λιβάδια	60
Χαλέπιος πεύκη	2.940
ΣΥΝΟΛΟ	**21.970**

Πηγή δεδομένων: Χάρτης βλάστησης 1992, Υπουργείο Γεωργίας

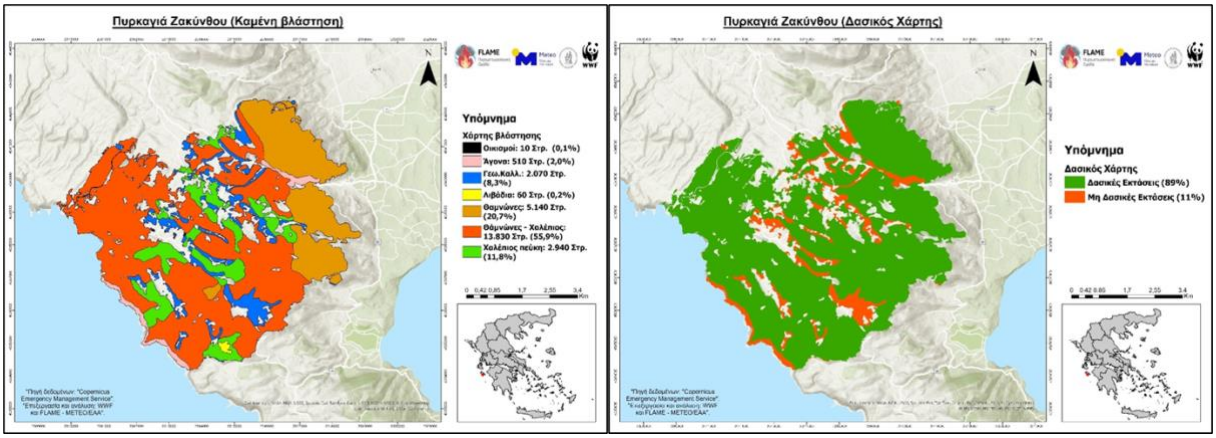

Εικόνα 21. (αριστερά) Χάρτης βλάστησης της πυρκαγιάς της Ζακύνθου. (δεξιά) Δασικός χάρτης στην καμένη έκταση της Ζακύνθου.

Η πυρκαγιά της Ζακύνθου **επηρέασε 2.680 στρέμματα της προστατευόμενης περιοχής Natura 2000 «Δυτικές και Βορειοδυτικές Ακτές Ζακύνθου» (GR2210001)** (Εικόνα 22, αριστερά)**.** Η περιοχή αυτή είναι από τις πιο σημαντικές παράκτιες ζώνες του Ιονίου, με ιδιαίτερη οικολογική και φυσιολατρική αξία. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η **χερσαία ζώνη**, που περιλαμβάνει εκτεταμένες αμμώδεις παραλίες, βραχώδεις ακτές, παράκτιους

λόφους και θαμνώνες, καθώς και λιβάδια κοντά στην ακτή. Αυτή η ζώνη αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα για την απειλούμενη θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta,* που χρησιμοποιεί τις παραλίες για την αναπαραγωγή της, ενώ φιλοξενεί επίσης σπάνια παράκτια φυτά και πουλιά. Παράλληλα, οι παράκτιες υγροτοπικές περιοχές παρέχουν σημαντικά καταφύγια για την τοπική πανίδα, καθιστώντας τη Ζάκυνθο κρίσιμη για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και για τη συνοχή του δικτύου Natura 2000 στο Ιόνιο. Δυστυχώς και στην πυρκαγιά της Ζακύνθου υπάρχουν περιοχές που έχουν ήδη υποστεί μεγάλη οικολογική υποβάθμιση από αλλεπάλληλες πυρκαγιές τα τελευταία 20 έτη, εξαντλώντας έτσι σε μεγάλο βαθμό, τη δυνατότητα της φύσης να αναγεννηθεί από μόνη της κυρίως όσον αφορά τα πευκοδάση της περιοχής. Πιο συγκεκριμένα, περίπου **50% της έκτασης της φετινής πυρκαγιάς στη Ζάκυνθο έχει καεί ξανά τουλάχιστον 1 φορά μέσα στα τελευταία 20 έτη** (Εικόνα 22, δεξιά).

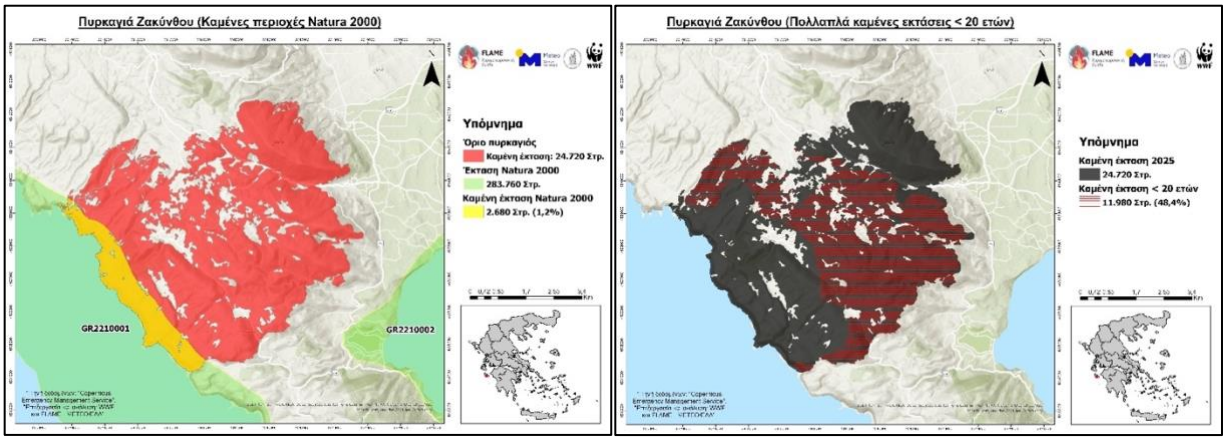

Εικόνα 22. (αριστερά) Περιοχή Natura, (δεξιά) Πολλαπλά καμένη έκταση στην πυρκαγιά της Ζακύνθου.

5.4. Πυρκαγιά Ανατολικής Αττικής (Κερατέα, Αύγουστος)

Η πυρκαγιά της Κερατέας ξεκίνησε στις 8 Αυγούστου και ώρα 11:04 π.μ. στον οικισμό Σακκά πιθανότατα από το δίκτυο ηλεκτρισμού και έκαψε 15.790 στρ. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτής της πυρκαγιάς είναι ότι καθοδηγούμενη από ισχυρούς βόρειους ανέμους και την τοπογραφία ακολούθησε το «μοτίβο» άλλων πυρκαγιών που έχουν ξεσπάσει στην περιοχή στο πρόσφατο παρελθόν. Αυτό σημαίνει ότι μπορούν να εξαχθούν πολλά διδάγματα για μελλοντικές πυρκαγιές στην συγκεκριμένη περιοχή. Παράλληλα, οι δυνατότητες φυσικής αναγέννησης περιορίζονται σημαντικά καθώς οι εκτάσεις που κάηκαν βρίσκονταν σε διαδικασία φυσικής αναγέννησης. Το παραπάνω είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την περιοχή της Ανατολικής Αττικής που τα τελευταία χρόνια πλήττεται διαρκώς από διαδοχικές πυρκαγιές και αρκετά σημεία βρίσκονται σε διαδικασία ερημοποίησης.

Η έναρξη και οι πρώτες ώρες της πυρκαγιάς στην Νοτιοανατολική Αττική στις 08.08.2025 χαρακτηρίστηκαν από ιδιαίτερα δυσμενείς πυρομετεωρολογικές συνθήκες (Εικόνα 22).

Αυτές αποδίδονται κυρίως στις ακραία υψηλές εντάσεις του ανέμου, ο οποίος έπνεε με ταχύτητες έως 35—45 χλμ/ώρα, ενώ η ένταση της ατμοσφαιρικής ξηρασία ήταν σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα. Στις 09.08 οι άνεμοι διατηρήθηκαν σε ακραία υψηλά επίπεδα, παρά την μικρή εξασθένιση της έντασης τους, με αποτέλεσμα να διατηρηθούν οι ιδιαίτερα δυσμενείς πυρομετεωρολογικές συνθήκες.

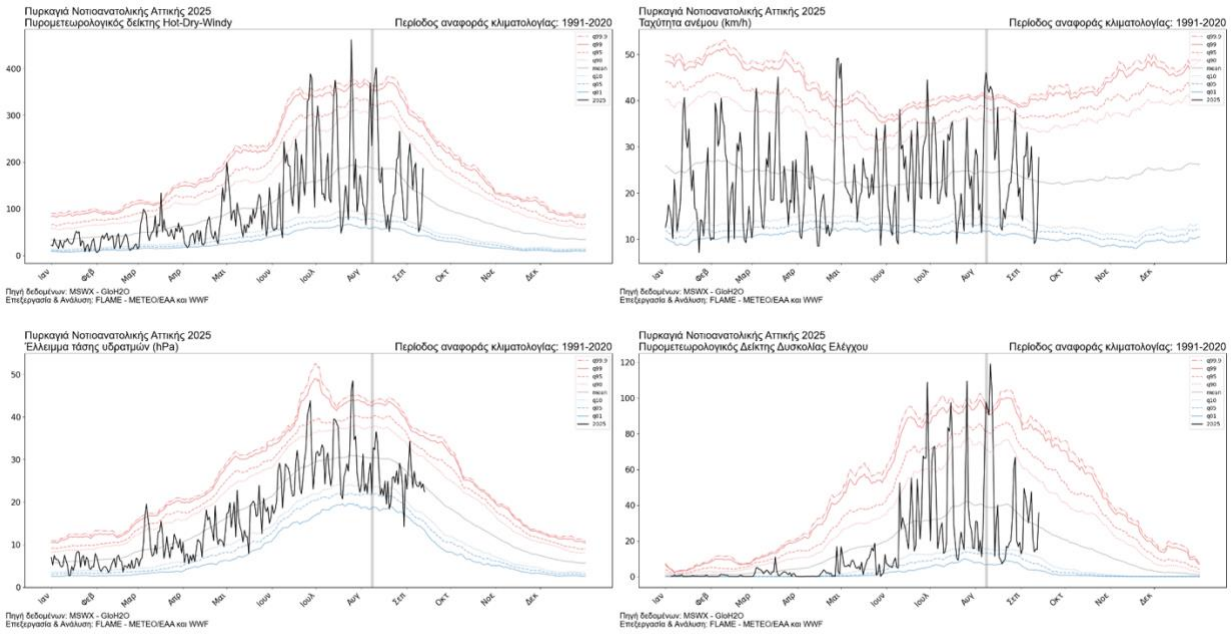

Εικόνα 23. Πυρομετεωρολογικές συνθήκες στην περιοχή της πυρκαγιάς της Νοτιοανατολικής Αττικής (από 01.01 έως 13.09) κατά τη διάρκεια του 2025 (μαύρη γραμμή). Με την κατακόρυφη γκρι σκίαση σημειώνεται η διάρκεια του περιστατικού (08.08—09.08). Με τις κόκκινες και μπλε γραμμές παρουσιάζονται οι ημερήσιες κλιματολογικές τιμές για διαφορετικά εκατοστημόρια με βάση την περίοδο αναφοράς 1991-2020, ενώ η γκρί γραμμή παρουσιάζει την μέση τιμή της αντιστοιχης περιόδου. Σημειώνεται ότι για τον υπολογισμό των κλιματολογικών τιμών χρησιμοποιείται ένα κυλιόμενο χρονικό παράθυρο 15 ημερών.

Από τη συνολική έκταση των 15.790 στρ. που επηρέασε η πυρκαγιά της Ανατολικής Αττικής, τα **12.930** αφορούν σε φυσική –**κατά κύριο λόγο δασική**– **βλάστηση** (Πίνακας 11, Εικόνα 24). Σε αυτή την έκταση φύονταν και λόχμες αρκεύθου, που αποτελεί είδος χωρίς μηχανισμούς φυσικής αναγέννησης μετά από φωτιά και αναμένεται να δυσκολευτεί αρκετά να ανακάμψει χωρίς ανθρώπινη βοήθεια.

Πίνακας 11. Κατανομή καμένης δασικής βλάστησης στην πυρκαγιά της Ανατολικής Αττικής.

Καμένη Βλάστηση	Στρέμματα
Άρκευθος	90
Θαμνώνες	8.060
Λιβάδια	1.300
Χαλέπιος πεύκη	3.480
ΣΥΝΟΛΟ	**12.930**

Πηγή δεδομένων: Χάρτης βλάστησης 1992, Υπουργείο Γεωργίας

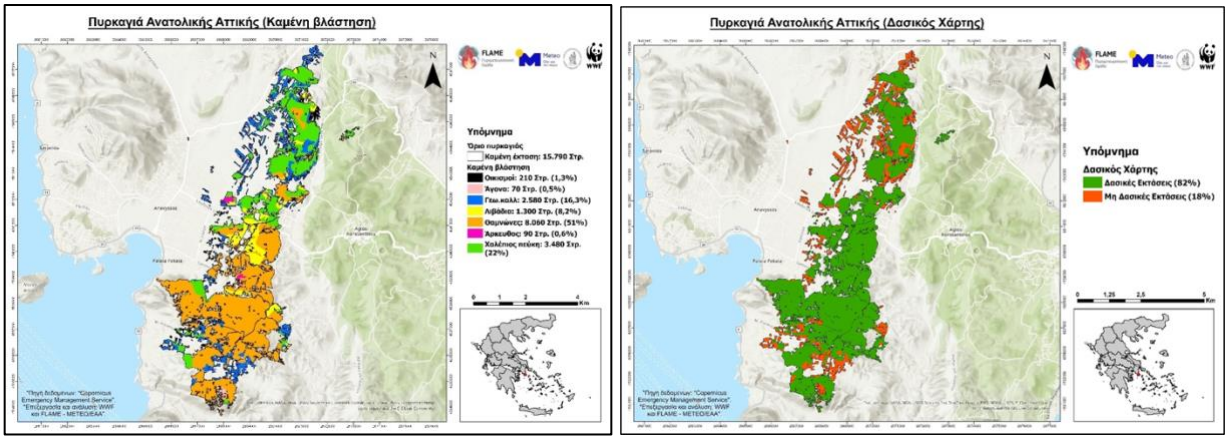

Εικόνα 24. (αριστερά) Χάρτης βλάστησης της πυρκαγιάς της Ανατολικής Αττικής. (δεξιά) Δασικός χάρτης στην καμένη έκταση της Ανατολικής Αττικής.

Επιπροσθέτως, η πυρκαγιά της Ανατολικής Αττικής **επηρέασε 6.360 στρέμματα της προστατευόμενης περιοχής Natura 2000 «Περιοχή Λεγραινών – Νησίδα Πατρόκλου» (GR3000014)** (Εικόνα 25, αριστερά)**.** Η περιοχή χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα από τη χερσαία της ζώνη, που περιλαμβάνει φρύγανα *Sarcopoterium spinosum*, δενδρώδεις εκτάσεις και θαμνώνες (*matorrals*) με είδη αρκεύθων (*Juniperus spp.*) και πευκοδάση με ενδημικά είδη. Αυτή η ζώνη αποτελεί κρίσιμο ενδιαιτήματα για σημαντικά είδη ορνιθοπανίδας, όπως ο Σπιζαετός (*Aquila fasciata*) και ο Μύχος (*Puffinus yelkouan*). Παράλληλα, οι θίνες και οι βραχώδεις εκτάσεις προσφέρουν καταφύγιο σε σπάνια φυτά και είδη πανίδας, ενισχύοντας την οικολογική αξία της περιοχής και τη συνοχή του δικτύου Natura 2000 στην Αττική. Δυστυχώς και στην πυρκαγιά της Ανατολικής Αττικής υπάρχουν περιοχές που έχουν ήδη υποστεί μεγάλη οικολογική υποβάθμιση από αλλεπάλληλες πυρκαγιές τα τελευταία 20 έτη, εξαντλώντας έτσι σε μεγάλο βαθμό, τη δυνατότητα της φύσης να αναγεννηθεί από μόνη της κυρίως όσον αφορά τα πευκοδάση της περιοχής και φυσικά τις λόχμες αρκεύθων. Πιο συγκεκριμένα, περίπου **70% της έκτασης της φετινής πυρκαγιάς στην Ανατολική Αττική έχει καεί ξανά τουλάχιστον 1 φορά μέσα στα τελευταία 20 έτη** (Εικόνα 25, δεξιά).

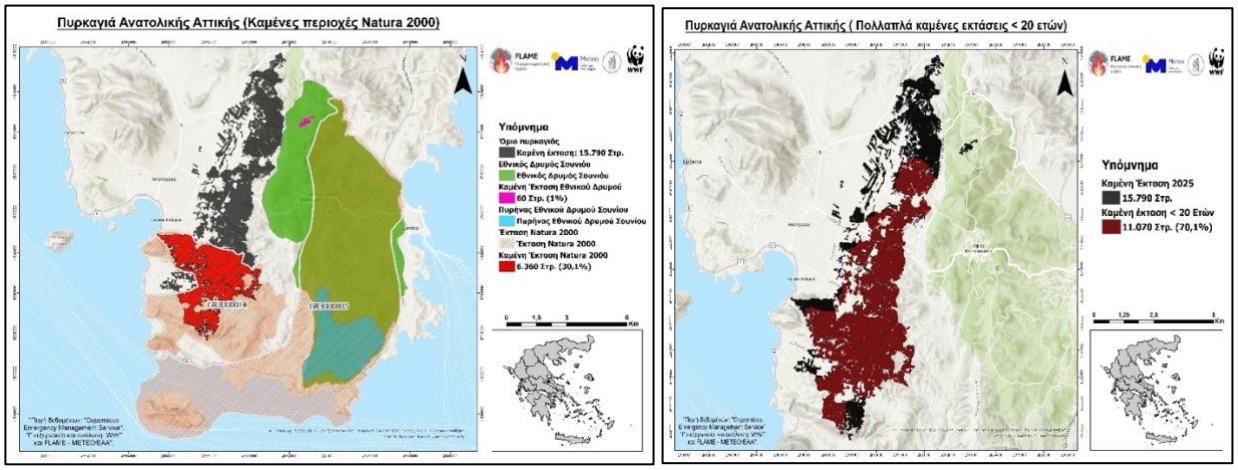

Εικόνα 24. (αριστερά) Περιοχή Natura, (δεξιά) Πολλαπλά καμένη (<20 έτη) έκταση στην πυρκαγιά της Ανατολικής Αττικής.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Με βάση τα δεδομένα του EFFIS (European Forest Fire Information System), η αντιπυρική περίοδος του 2025 χαρακτηρίστηκε από **αύξηση 39 % του αριθμού των χαρτογραφημένων από το EFFIS πυρκαγιών** σε σύγκριση με τον μέσο όρο της περιόδου 2006 – 2024. Οι εκτιμώμενες **καμένες εκτάσεις προσεγγίζουν τα 500.000 στρέμματα**, πολύ κοντά τον ιστορικό εθνικό εάν συνυπολογιστούν οι πυρκαγιές με έκταση μικρότερη των 300 στρεμμάτων, οι οποίες γενικά δεν συμπεριλαμβάνονται στο σύνολο δεδομένων του EFFIS.

Τα συνολικά περιστατικά ενάρξεων πυρκαγιών έφτασαν τα 9.143. Πραγματοποιήθηκαν 376 συλλήψεις για εμπρησμούς (87 % από αμέλεια, 13 % από πρόθεση) και επιδόθηκαν περισσότερα από 750 πρόστιμα για χρήση ή πρόκληση φωτιάς[12].

Επιτακτική ανάγκη για στρατηγική περιορισμού του ρίσκου. Ο αριθμός των 9.143 ενάρξεων πυρκαγιών για την περίοδο 1 Ιανουαρίου ως 31 Οκτωβρίου 2025 δεν είναι πρωτόγνωρος. Από την ανάλυση του συνόλου δεδομένων του Πυροσβεστικού Σώματος που είναι διαθέσιμα για την περίοδο 2000 – 2024 προκύπτει ότι για τους αντίστοιχους μήνες ο μέσος όρος είναι 9.229, ενώ ο **μέσος ετήσιος αριθμός ενάρξεων πυρκαγιών** στη χώρα μας είναι 10.121. Ο πολύ υψηλός αυτός αριθμός υπογραμμίζει την **αναγκαιότητα υιοθέτησης μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής με μετρήσιμους στόχους για τη μείωση των ενάρξεων πυρκαγιών** (περιορισμός του ρίσκου). Η αυστηροποίηση των ποινών και η

[12] https://www.fireservice.gr/el/deltia-typou

βελτίωση στο πεδίο των συλλήψεων είναι χρήσιμη, αλλά δεν αρκεί από μόνη της για την επίλυση του προβλήματος.

Σε ό,τι αφορά τα αίτια έναρξης των πυρκαγιών του 2025, δεν υπάρχουν ελεύθερα δημόσια διαθέσιμα δεδομένα. Για την περίοδο 2000 – 2023, η ανάλυση από τα δεδομένα που παρείχε η Διεύθυνση Αντιμετώπισης Εγκλημάτων Εμπρησμού (ΔΑΕΕ) του Πυροσβεστικού Σώματος στο WWF Ελλάς κατέδειξε ότι πανελλαδικά, **μόλις το 16,8 % των πυρκαγιών έχουν ερευνηθεί** και εξ' αυτών μόλις το 12,1 % έχουν εξακριβωμένη αιτία έναρξης. Από το σύνολο των πυρκαγιών που έχουν ερευνηθεί το **91% αποδίδεται σε ανθρωπογενή δραστηριότητα** (αμέλεια και πρόθεση). Τα στοιχεία αυτά καταδεικνύουν με εμφατικό τρόπο ότι οι πυρκαγιές στην Ελλάδα δεν αποτελούν μόνο ένα μείζον περιβαλλοντικό πρόβλημα, αλλά και ένα ζήτημα με βαθιές κοινωνικές προεκτάσεις στο οποίο θα πρέπει να δοθεί η ανάλογη προσοχή.

Σύμφωνα με δηλώσεις στελεχών του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας[13] και δημοσιεύματα στον Τύπο[14], **6 στις 10 μεγάλες πυρκαγιές** –οι οποίες ευθύνονται για το 55 % των καμένων εκτάσεων– οφείλονται στο **δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας**. Παρότι το ποσοστό αυτό μπορεί να φαίνεται μικρό, οι αντίστοιχες ενάρξεις χαρακτηρίζονται συχνά από υψηλή και πολύ υψηλή καταστροφικότητα.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να επισημανθεί ότι το 2025 χαρακτηρίστηκε από **αισθητή βελτίωση του τρόπου διερεύνησης αιτίων πυρκαγιών και επιστημονική τεκμηρίωση συγκεκριμένων περιστατικών** από τη ΔΑΕΕ του ΠΣ, γεγονός που οδήγησε ακόμα και στην αποφυγή δικαστικών πλανών (περίπτωση πυρκαγιάς Πάτρας[15]). Η αναλογία περιστατικών/συλλήψεων είναι η υψηλότερη των τελευταίων 10 ετών και δείχνει τα θετικά βήματα που πρέπει να συνεχιστούν.

Βελτίωση και ενίσχυση του συστήματος διερεύνησης, καταγραφής και δημόσιας διάθεσης των αιτίων. Η συστηματική συλλογή και ελεύθερη δημόσια διάθεση πληροφοριών και δεδομένων σχετικά με τα ακριβή αίτια έναρξης πυρκαγιών θα βοηθήσει στον μετριασμό της συνωμοσιολογίας και θα συμβάλλει στην επιστημονική έρευνα, επιτρέποντας παράλληλα την υλοποίηση στοχευμένων εκστρατειών ευαισθητοποίησης. Είναι απαραίτητη η ενίσχυση της ΔΑΕΕ/ΠΣ με εξοπλισμό, προσωπικό, εξειδικευμένη εκπαίδευση και νομοθετικές ρυθμίσεις όπως η απαλλαγή των τοπικών ανακριτικών υπαλλήλων από παράλληλα πυροσβεστικά καθήκοντα. Η γνώση των αιτίων των πυρκαγιών

[13] Πρακτικά ελληνικού Κοινοβουκίου, απαντήσεις σε επίκαιρες ερωτήσεις βουλευτών υπ. αριθμ. 1264/25-8-2025 και 1261/25-8-2025

[14]https://www.kathimerini.gr/society/reportaz/563739316/pyrkagies-oi-ereynes-strefontai-sta-kalodia/?utm_medium=Social&utm_source=Facebook#Echobox=1753766279

[15] https://www.kathimerini.gr/society/reportaz/563804518/patra-apokleiei-emprismo-gia-to-girokomeio-kai-deytero-porisma/

αποτελεί προϋπόθεση για ένα νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο που θα εστιάζει περισσότερο στην πρόληψη και λιγότερο στην καταστολή.

Από την εξέταση του αρχείου δραστηριοτήτων του Πυροσβεστικού Σώματος προκύπτει ότι από το 2010 έως το 2024, το 95 – 97 % των πυρκαγιών που εκδηλώνονται στην Ελλάδα καίνε μεταξύ 1 έως 50 στρέμματα. Το στοιχείο αυτό καταδεικνύει τη **βελτίωση του δασοπυροσβεστικού μηχανισμού στον έγκαιρο εντοπισμό και την άμεση προσβολή** της συντριπτικής πλειονότητας των πυρκαγιών. Ωστόσο, το 75 % των διαχρονικά καμένων εκτάσεων στη χώρα μας αποδίδεται σε πυρκαγιές που ξεπερνούν τα 10.000 στρέμματα έκαστη και οι οποίες αντιστοιχούν σε μόλις 4% του συνόλου των πυρκαγιών που εκδηλώνονται[16]. Είναι χαρακτηριστικό πως 18 μόνο πυρκαγιές ευθύνονται για το 87 % των συνολικά καμένων εκτάσεων της χώρας το 2025.

Διαρκής πρακτικά χρήσιμη επιστημονική υποστήριξη στο πεδίο, προκείμενου να γίνεται επεξεργασία όλων των δεδομένων συμπεριφοράς της πυρκαγιάς σε πραγματικό χρόνο και έτσι να υποστηρίζονται οι επιχειρησιακές αποφάσεις. Η παραπάνω σημαντική παρατήρηση υποδεικνύει ότι **υπάρχει σαφώς πρόβλημα στη διαχείριση των μεγάλης έντασης και έκτασης πυρκαγιών**. Η ενίσχυση και βελτίωση της απόκρισης του δασοπυροσβεστικού μηχανισμού της χώρας σε μεγάλα περιστατικά μπορεί να επιτευχθεί με την **υιοθέτηση πρακτικών τακτικής ανάλυσης της συμπεριφοράς των πυρκαγιών**. Όταν εφαρμόζεται, η τακτική ανάλυση της πυρκαγιάς επιτρέπει την ποσοτική εκτίμηση της εξάπλωσης και της συμπεριφοράς αυτής, γνώση που υποστηρίζει την ιεράρχηση των επιχειρησιακών δράσεων στο πεδίο και βελτιστοποιεί την αξιοποίηση ανθρώπινων και τεχνικών πόρων. Θετικά κρίνεται η **συστηματική λήψη παρατηρήσεων της θέσης της περιμέτρου των πυρκαγιών** σε τακτά χρονικά διαστήματα μέσω της αξιοποίησης δορυφορικών δεδομένων, γεγονός που έχει βελτιώσει τη διαχείριση των περιστατικών και θα πρέπει να συνεχιστεί / ενισχυθεί και με άλλες μεθόδους / εργαλεία (π.χ., με χρήση θερμικής κάμερας σε υπερπτήσεις πάνω από την πυρκαγιά).

Η αντιπυρική περίοδος του 2025 χαρακτηρίστηκε από **σχεδόν κανονικές (τυπικές / αναμενόμενες) πυρομετεωρολογικές συνθήκες** με **διαστήματα σημαντικών εξάρσεων**, οι οποίες διαμορφώθηκαν σε βάθος χρόνου από τον Σεπτέμβριο του 2024. Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει στο γεγονός πως για ακόμη μία χρόνια η **δυτική** και η **βόρεια χώρα** βρέθηκαν αντιμέτωπες με **σημαντικά περισσότερες του κανονικού ημέρες με ασυνήθιστα υψηλή πυρομετεωρολογική επικινδυνότητα**. Η παρατήρηση αυτή έχει σημαντικές προεκτάσεις σε ό,τι αφορά στη δραστηριότητα των πυρκαγιών σε αυτά τα τμήματα της χώρας μας, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

[16] Πόρισμα Ανεξάρτητης Επιτροπής για τις Προοπτικές Διαχείρισης Πυρκαγιών Υπαίθρου στην Ελλάδα η οποία συγκροτήθηκε με την ΥΑ 60/2018 (ΦΕΚ 3937/Β/2018), Ιανουάριος 2019.

Ενίσχυση της ετοιμότητας. Η κλιματική αλλαγή δεν προκαλεί τις πυρκαγιές, αλλά δημιουργεί συνθήκες που ευνοούν την ανάπτυξη μεγάλων και έντονων πυρκαγιών. Επομένως, είναι επιτακτική ανάγκη η **αύξηση της συνολικής ετοιμότητας του δασοπυροσβεστικού μηχανισμού** μέσα από την υιοθέτηση καλών πρακτικών που περιλαμβάνουν την **προσαρμογή της έννοιας της αντιπυρικής περιόδου** με βάση κριτήρια που περιλαμβάνουν την **επιτήρηση των πυρομετεωρολογικών συνθηκών και της κατάστασης της βλάστησης στο πεδίο**. Η υιοθέτηση τέτοιων πρακτικών θα βοηθήσει να αποφεύγεται η αποσπασματικότητα στην κατανομή των πόρων και θα βελτιώσει τις στρατηγικές προ-τοποθέτησης των δυνάμεων σε περιόδους ακραίας επικινδυνότητας.

Οι πυρκαγιές του 2025 είχαν σημαντικές περιβαλλοντικές, κοινωνικοοικονομικές και οικολογικές επιπτώσεις. Καταγράφηκαν αρκετές καταστροφές σε σπίτια και άλλες υποδομές, ενώ **έχασε δυστυχώς τη ζωή του 1 συνάνθρωπος μας** και **τραυματίστηκαν 25 επαγγελματίες πυροσβέστες και εθελοντές καθώς και 44 πολίτες**. Από τις πυρκαγιές του 2025 **επηρεάστηκαν 16 προστατευόμενες περιοχές**, εκ των οποίων 8 ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000. **Η πλειονότητα των περιοχών που κάηκαν αφορούν σε δάση και δασικές εκτάσεις**. Υψηλός είναι ο αριθμός των πολλαπλά καμένων εκτάσεων που καταγράφηκαν και το 2025.

Ιεράρχηση ευάλωτων δασικών οικοσυστημάτων. Παρατηρείται συχνά **αδυναμία ιεράρχησης δασικών οικοσυστημάτων που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής κατά την πρόληψη ή/και την καταστολή πυρκαγιών**. Η έλλειψη γνώσεων ή συντονισμού με ειδικούς, οδηγεί σε απουσία σαφούς προτεραιότητας, ειδικά σε ό,τι αφορά δάση με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, όπως είδη χωρίς μηχανισμούς φυσικής αναγέννησης ή περιοχές σε φυσική διαδοχή που κινδυνεύουν με ερημοποίηση. Ειδικότερα για το δεύτερο, συχνά δίνεται έμφαση σε ώριμα δάση, παραμελώντας εκτάσεις υπό αναγέννηση, αυξάνοντας έτσι σημαντικά τις οικολογικές επιπτώσεις μιας πυρκαγιάς.

Σε ό,τι αφορά στο οικονομικό αποτύπωμα της αντιπυρικής περιόδου του 2025, δεν μπορούν δυστυχώς να δοθούν ακριβή στοιχεία παρά μόνο εκτιμήσεις. Η εκτίμηση του κόστους που δίνεται στην παρούσα Ανασκόπηση είναι απλώς ενδεικτική της τάξης μεγέθους, καθώς **η Ελληνική Πολιτεία εξακολουθεί να μην καταβάλλει καμία προσπάθεια για δομημένη, συνολική καταγραφή, αξιολόγηση και δημοσιοποίηση στοιχείων που αφορούν στη διαχείριση των πόρων που δαπανώνται για πρόληψη, καταστολή και αποκατάσταση**. Παντελής είναι επίσης η απουσία εκτιμήσεων των οικονομικών επιπτώσεων των πυρκαγιών στην αγροτική παραγωγή και την κοινωνία.

Θέσπιση διαδικασιών αξιολόγησης κόστους-οφέλους. Η έλλειψη στοιχείων δεν επιτρέπει αναλύσεις ούτε σε επίπεδο μεμονωμένων περιστατικών, ούτε σε επίπεδο πολιτικών. Ακόμα και όταν υπάρχουν στοιχεία, αυτά προέρχονται συνήθως από διαφορετικές πηγές

(Πυροσβεστικό Σώμα, Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, Δασικές Υπηρεσίες, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης), δεν είναι ομοιογενή, δεν διαθέτουν συγκεκριμένη κωδικοποίηση, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να γίνει ασφαλής εξαγωγή συμπερασμάτων και αναλύσεων. Αυτό κάνει κάθε εκτίμηση κόστους για την καταστολή και την πρόληψη, είτε για μεμονωμένα συμβάντα, είτε για μια ολόκληρη αντιπυρική περίοδο από πολύ προβληματική έως και αδύνατη. Επομένως, είναι απαραίτητη η **θέσπιση διαδικασιών που θα επιτρέπουν τη συστηματική ανάλυση κόστους-οφέλους έπειτα από κάθε αντιπυρική περίοδο**. Σε αυτή την κατεύθυνση, θα πρέπει **να καταγράφεται συστηματικά, να αναλύεται και να αξιολογείται το κόστος των επιχειρήσεων καταστολής μετά από περιστατικά πυρκαγιών**. Θα πρέπει **να καταγράφονται συστηματικά και αναλυτικά οι δαπάνες σε όλο το κύκλο της διαχείρισης των πυρκαγιών** (πρόληψη, καταστολή, αποκατάσταση), ώστε να αξιολογείται η αποτελεσματικότητά τους και να προσδιορίζονται καλύτερες πολιτικές. Η συλλογή αυτών των στοιχείων και η δημόσια διάθεση τους θα συνεισφέρει επίσης καίρια στην ενίσχυση της λογοδοσίας και της διαφάνειας.

Η παρούσα Ανασκόπηση της αντιπυρικής περιόδου του 2025 αποτελεί μία συνεργατική προσπάθεια μεταξύ δύο ανεξάρτητων φορέων για την εδραίωση συστηματικών διαδικασιών με σκοπό την αποκόμιση διδαγμάτων. Σε επίπεδο Πολιτείας, το Πυροσβεστικό Σώμα μέσω του ΥΚΚΠΠ παρουσιάζει τον επιχειρησιακό του απολογισμό στο τέλος κάθε αντιπυρικής περιόδου. Στα πλαίσια αυτού του απολογισμού γνωστοποιούνται ελάχιστα οικονομικά στοιχεία, δεν υπάρχει σύγκριση του προϋπολογισμού με τα πραγματικά κόστη και δεν γίνεται κάποια αξιολόγηση ή συσχέτιση με την τελική έκβαση της αντιπυρικής περιόδου. Απουσιάζει επίσης μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αποκόμιση διδαγμάτων, ενώ δεν συμπεριλαμβάνεται πραγματική, ή επιστημονικά τεκμηριωμένη, αποτίμηση του οικολογικού αποτυπώματος των πυρκαγιών.

Αποκόμιση διδαγμάτων. Η **θέσπιση επίσημης δημόσιας διαδικασίας αποκόμισης διδαγμάτων** έπειτα από κάθε αντιπυρική περίοδο ή/και σημαντικά περιστατικά πυρκαγιών είναι ύψιστης σημασίας για τη βελτίωση της διαχείρισης των πυρκαγιών στην Ελλάδα. Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να είναι διαφανής και να συμμετέχουν σε αυτή όλοι οι φορείς – επιχειρησιακοί, ερευνητικοί, ακαδημαϊκοί– που εμπλέκονται στον κύκλο της διαχείρισης των πυρκαγιών. Σκοπός της διαδικασίας αυτής θα πρέπει να είναι η εξαγωγή διδαγμάτων για την ανάπτυξη καλών πρακτικών με στόχο τη συνεχή βελτίωση του συστήματος διαχείρισης πυρκαγιών της χώρας.

Συνοψίζοντας τα συμπεράσματα και διδάγματα από την αντιπυρική περίοδο του 2025, διαπιστώνεται ότι παρά τις σημειακές βελτιώσεις, δεν έχουν ακόμη συντελεστεί οι θεσμικές αλλαγές που θα μετατόπιζαν τη διαχείριση των πυρκαγιών στη χώρα μας από το πεδίο της καταστολής σε αυτό της πρόληψης.

Συνοπτικά, ως **θετικά** κρίνονται τα ακόλουθα στοιχεία που καταγράφηκαν κατά την αντιπυρική περίοδο του 2025:

- Αισθητή βελτίωση στον τρόπο διερεύνησης αιτίων πυρκαγιών από τη ΔΑΕΕ/ΠΣ, με τεκμηρίωση σημαντικών περιστατικών.
- Η υψηλότερη αναλογία συλλήψεων προς περιστατικά της τελευταίας δεκαετίας, ένδειξη αποτελεσματικότερης επιβολής του νόμου.
- Σημαντική πρόοδος στη χρήση δορυφορικών δεδομένων για την καταγραφή των θερμών σημείων των πυρκαγιών σε πραγματικό χρόνο.
- Αποτελεσματική αρχική απόκριση του δασοπυροσβεστικού μηχανισμού στην πλειονότητα των περιστατικών.
- Σε ημέρες με πολλαπλά περιστατικά, όπως η 12η Αυγούστου, ο μηχανισμός δεν κατέρρευσε, αν και λειτούργησε στα όριά του.
- Συστηματική και αποδοτική δράση των επίγειων δυνάμεων κατά τη διάρκεια της νύχτας.
- Εκτεταμένη χρήση πεζοπόρων τμημάτων ΕΜΟΔΕ και σταδιακή βελτίωση τακτικών, εκπαίδευσης και εξοπλισμού.
- Εκτεταμένη χρήση μηχανημάτων έργου για αντιπυρικές ζώνες και αναχαίτιση μετώπων.
- Επίσημη κινητοποίηση εθελοντικών οργανώσεων και ένταξη τους στο σύστημα ENGAGE, στοιχείο που ενισχύει την επιχειρησιακή συνοχή.
- Καλύτερος συντονισμός μεταξύ ΠΣ, Δασικής Υπηρεσίας και ΟΤΑ, αν και υπάρχουν ακόμα θέματα που χρήζουν βελτίωσης.
- Διπλά πληρώματα στα αποσπασμένα οχήματα, διευκολύνοντας συνεχείς βάρδιες.
- Χρήση επιβραδυντικών υγρών, αν και απαιτείται περαιτέρω μελέτη κόστους και περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- Εκτεταμένες, αν και ανεπαρκείς, προληπτικές εργασίες διαχείρισης καύσιμης ύλης και συντήρησης οδικού δικτύου.
- Ανάδειξη του ζητήματος των ενάρξεων από το δίκτυο ηλεκτρισμού.
- Επικαιροποίηση του στατικού χάρτη κινδύνου πυρκαγιάς (έκδοση 1980).

Ως στοιχεία που παρουσιάζονται **προβληματικά και χρήζουν προσοχής** κρίνονται τα επόμενα:

- Αύξηση 39% στον αριθμό πυρκαγιών σε σχέση με τον μέσο όρο 2006–2024.
- Μη κατάρτιση της Εθνικής Πολιτικής Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών και του Εθνικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας (άρθρο 9, ν. 4662/2020).
- Συνεχιζόμενη δυσκολία διαχείρισης μεγάλων πυρκαγιών, που αν και λίγες, ευθύνονται για συντριπτικό ποσοστό των καμένων εκτάσεων σε εθνικό επίπεδο.

- Έλλειψη ελεύθερα διαθέσιμων δεδομένων για τα αίτια πυρκαγιών και παρά τη βελτίωση στον τρόπο διερεύνησης των περιστατικών τα περισσότερα εξ αυτών παραμένουν ως «άγνωστης αιτίας».
- Ανεπαρκής ιεράρχηση σημαντικών και ευάλωτων οικοσυστημάτων, ιδίως περιοχών σε φυσική αναγέννηση ή με κίνδυνο ερημοποίησης.
- Απουσία ολοκληρωμένου οικονομικού απολογισμού, με μη συστηματική καταγραφή κόστους πρόληψης, καταστολής και αποκατάστασης και έλλειψη διαδικασιών αξιολόγησης κόστους-οφέλους καθώς και ενιαίου συστήματος συλλογής δεδομένων από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Απουσία επίσημης δημόσιας διαδικασίας αποκόμισης διδαγμάτων, που θα επέτρεπε συνεχή βελτίωση και λογοδοσία.
- Ελλιπής ενίσχυση στα νησιά κατά τη διάρκεια περιστατικών, με αποτέλεσμα την εξάντληση προσωπικού και αναζωπυρώσεις. Επιτακτική ανάγκη ενίσχυσης του μόνιμου, εποχικού και εθελοντικού ανθρώπινου δυναμικού και υλικοτεχνικού εξοπλισμού ειδικά στα μικρά νησιά.
- Έλλειψη ενιαίων επιχειρησιακών πρωτοκόλλων και εξάρτηση από τις προσωπικές αποφάσεις του εκάστοτε επικεφαλής στην κάθε πυρκαγιά.
- Απουσία σοβαρής επικοινωνιακής εκστρατείας πρόληψης.
- Οι Δήμοι εξακολουθούν να στερούνται επικαιροποιημένων σύγχρονων σχεδίων πρόληψης.
- Έλλειψη ουσιαστικών αλλαγών στα δομικά στοιχεία του μηχανισμού (εκπαίδευση, επιστημονική υποστήριξη, οικονομική διαφάνεια).
- Μη δημιουργία των Περιφερειακών Συντονιστικών Κέντρων.
- Οι ΕΜΟΔΕ δεν αξιοποιούνται σε πολυπληθείς ομάδες για τη δημιουργία αντιπυρικών λωρίδων με εργαλεία χειρός.

Η παρούσα Ανασκόπηση αποτελεί μία συνεργατική προσπάθεια μεταξύ δύο ανεξάρτητων φορέων για την εδραίωση συστηματικών διαδικασιών με σκοπό την αποκόμιση διδαγμάτων έπειτα από κάθε αντιπυρική περίοδο στην Ελλάδα.

Πυρομετεωρολογική Ομάδα FLAME, ΜΕΤΕΟ/ΕΑΑ
Θ. Μ. Γιάνναρος, Γ. Παπαβασιλείου

WWF Ελλάς
Ν. Γεωργιάδης, Γ. Αθανασάκης, Η. Τζηρίτης, Α. Δούρος

www.meteo.gr, www.fireweather.eu, www.wwf.gr

FLAME Πυρομετεωρολογική Ομάδα

Meteo Όλα για τον καιρό

WWF